رۆمان

Santiago De Compostela

سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێلا

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی رۆشنبیری
*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسەر: بەدران ئەحمەد حەبیب
***

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، گەڕەکی خانزاد، هەولێر
س. پ. ژمارە: ١
www.araspublisher.com

Santiago De Compostela

رۆمان

سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێلا

فەرهاد پیرباڵ

ناوی کتێب: Santiago De Compostela سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێلا - رۆمان
نووسینی: فەرهاد پیرباڵ
بڵاوکراوەی ئاراس- ژمارە: ١١٩
دەرهێنانی هونەری: بەدران ئەحمەد حەبیب
بەرگ: شکار عەفان نەقشبەندی
نووسینی سەر بەرگ: محەمەد زادە
تیرێژ: ١٦٠٠ دانە
سەرپەرشتیی کاری چاپخانە: ئاوڕەحمان مەحمود
چاپی یەکەم - چاپخانەی وەزارەتی پەروەردە، هەولێر- ٢٠٠٢
لە کتێبخانەی بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی ڕۆشنبیری و هونەر لە هەولێر ژمارە (٣٨)ی ساڵی ٢٠٠٢ی دراوەتێ

پێشکەشە بە «**تەرزە**»،
بەو ماڵەی کە بووە نیشتیمانێکی
ڕزگارکراوی بچکۆڵە بۆ خۆم...

1

لە تولّووز، تەنیا چارەگە سەعاتێک بوو لە شەمەندەفەر دابەزیبووم، هەستم بەبرسێتی و هیلاکی دەکرد. لە نزیک وێستگای شەمەندەفەر چاوم بە دەوروبەری خۆمدا دەگێڕا بۆ ئەوەی چێشتخانەیەکی خۆش بدۆزمەوە و بچم نانێک بخۆم. لە کۆتاییدا چووم لە دالّانی بەرسێبەری چێشتخانەیەک لەسەر کورسیەک دانیشتم.

هەر کە دانیشتم و دانەنیشتم، قولەڕەشێک هات لە بەردەمم ڕاوەستا. جانتایەکی گەورەی ڕەشی پێ بوو، لەسەر مێزەکەی بەردەمم کردییەوە. من کە جارێ داوای هیچ خواردنێکم نەکردبوو، وامزانی ئەو قولەڕەشە گارسۆنە و خواردنی بۆ هێناوم؛ بەلّام کە چاوم بە ناوەوەی جانتا کراوەکەی کەوت (پڕ بوو لە ئەنگوستیلە و سەعات و گوارە و ددانە فیل و ملوانکەی زیوین)، یەکسەر تێ گەیشتم!

قولەڕەش بە زمانێکی فەڕەنسیی ئەوتۆ کە دیار بوو لە باکووری ئەفریقاوە فێری ببوو، زەردەخەنەیەکی بۆ کردم:

– مسیۆ، ناتەوێ دیارییەکی جوان بۆ خۆشەویستەکەت ببەیتەوە؟

بە هەناسەساردی و هیلاکییەوە، گوتم:

– نا، سوپاس.

قولەڕەش لە من دوورکەوتەوە، چوو هەمان شتی لەگەلّ پیاوە سەر ڕووتاوەکەی نزیک من دووبارە کردەوە. منیش، پشتم بە کورسییەکە دابوو، بە پشتە دەستم بە هێواشی عارەقەی نێچەوانم سڕییەوە و هەناسەیەکی قوولّی حەسانەوەم هەلّکێشا.

من پێش ئەوەی سەری خۆم هەلّگرم و بە ولّاتان کەوم، لە دەربەدەری زۆر دەترسام، دەترسام تەبای ئەم قولە ڕەشە، سنووقێکی پڕ لە سەعات و گوارە و ددانە فیل و ملوانکە بە ملمەوە بکەم و لە شەقامەکانی ئەوروپادا بسووڕێمەوە، یان بچم لە چێشتخانەکاندا بەشەو کار بکەم، یان لەناو میترۆکاندا دانیشم ڕۆژنامە بفرۆشم، تەنیا بۆ ئەوەی هەندێ پارەم دەست بکەوێت و لە دوورەولّاتیدا مەمرە و مەژی پێیی بژیم.

نەریمان بۆی دەگێڕامەوە، دەیگوت کە لە بەهاری سالّی ١٩٨٢، دوای ئەوەی سنووری نێوان عیراق و تورکیای بە قاچاغ بڕیوە و گەیشتۆتە ئەستەمبۆلّ، لەوێ، بێ ئەوەی هیچ کەسێک بناسێ، کاتێ پارەی لێ بڕاوە، چۆن هەموو ڕۆژێک، سەر لە بەیانیان زوو، لە گەڕەکی دیوانلی لە ئەستەمبۆلّ، چووە ریزەی گرتووە: دوو دەستە بلیتی پاصی کڕیوە و لە بەردەرگای وێستگەی شەمەندەفەرەکاندا، یان لە بەردەم نوقتەی وەستانی پاصەکاندا، ئەو بلیتانەی تەنیا بە لیرەیەک قازانج فرۆشتۆتەوە «کە ئەو لیرەیە ناکاتە تەنانەت نرخی یەک جگەرەش!» و چۆن لە ئەستەمبۆلّ تەنیا پرۆپیرەژن و ئافرەتە میهرەبانەکان سکیان پێ سووتاوە و ئەو بلیتانەیان لێ کڕیوە!

نەریمان دەردێکی کوشندەی بەدەست بێ پارەیی و برسێتییەوە لە ئەستەمبۆلّ دیبوو، هەموو جار دەیگوت: «تورک زۆر بێ ئینسافن». حەمەزیادیش بە هەمان شێوە: هەتا لە دیمەشق بووە هەر بە کرێکاری و ئیشی قوڕکاری ژیاوە، کە گەیشتۆتە ئیتالّیاش بۆ ماوەی سێ هەفتە لە شاری ڤینیس لە پۆلیس ڕایانگرتووە و دەیان سەراو و دەراویان پێ کردووە، ئنجا لەوێشەوە – لەبەر ئەوەی ڤیزەی میسر بە پەساپۆرتەکەیەوە هەبووە – گەڕاندوویانەتەوە میسر؛ لەکۆتاییشدا، هەر لەوێ، لە قاهیرە «لە ڕێگەی پیاوێکەوە کە بە ڕێککەوت باب و باپیرانی کوردی دیاربەکر بوونە و لە بەڕێوەبەرایەتیی کاروباری سەفەرکردنی بێگاناندا کاری کردووە و بەزەیی بە حالّی حەمەزیاددا هاتۆتەوە» توانیویەتی بگاتە میوونخ؛ ئیتر لەو ڕۆژەشەوە تاکو ئێستا لە گوندێکی نزیک شاری میوونخ گیرساوەتەوە و لەوێ، لەگەلّ چەندین پەناهەندەی دیکەی کورد و (٢) لبنانی و (٣) سریلانکی، هەموو بەیانییەک، نان و پەنیریان دەرخوارد دەدەن و دوای ئەوەش ئیتر هەر لە بەیانییەوە تا پاش نیوەڕۆ – ناو میترۆ و گۆڕستانەکانیان پێ پاک دەکەنەوە. خۆ سەرداریش لە ئەمستردام بە هەمان شێوە، هەر کار دەکات و لە نامەکانیدا هەمیشە دەنووسێ، دەلّێ:

– گەواد، من پارەی تەیارەم نییە، دە تۆ وەرە سەرێکم لێ بدە!

لەوە دەچێ لە ریزی هاوڕێ ئاوارەکانم، تەنیا من لەم بارەیەوە کەمێک بەختەوەر بم: لە دوورە ولّاتی و ئاوارەیی خۆمدا، وەک ئەوان و بەقەد ئەوان، دەردی بێ پارەیی و برسێتیم لە ئەورووپا نەچێشتووە: تەنیا حەوت مانگ لە ئۆردووگای پەناهەندانی شاری ئۆسلۆ مامەوە؛ ئیتر لە ئۆسلۆ کە مافی پەناهەندەییم بۆ دەرچوو، یەکسەر – باشیشم کرد – چوومە ژنێف، لەوێشەوە بە قاچاغ سنورم بڕی و هاتم بۆ پاریس، بۆ (مۆنماخت)؛ بۆ مۆنماختی پەلکەزێڕینەی ڕەنگ و تابلۆ و پۆرترێت، مۆنماختی فریاگەری دەردی برسێتی و بێ پارەیی؛ ئەو مۆنماختەی تەنیا پێنج سەعات کارکردنی یەک ڕۆژ، پێنج صەد دۆلارم پێ دەبەخشێ! باشیشم کرد. ئا. باش بوو ئەو جەربەزەییەم کرد.

لە دالّانی بەرسێبەری چێشتخانەکەدا تەماشای قولەڕەشەکەم دەکرد: بەردەوام دەسووڕایەوە و جانتا ڕەشەکەی، یەک یەک لە بەردەم دانیشتووەکاندا دەکردەوە، بەلّام بێ ئەوەی کەس هیچی لێ بکڕێ، ڕووی دەکردە لای مێزێکی دیکە.

من لەو دەمەدا غەمی غوربەت و هەستی پڕ سوێی بێ ولّاتیی خۆم بەوە دەڕەواندەوە کە من هەر هیچ نەبێ – وەک ئەم قولەڕەشە – هێندە ئازاری گەڕان و سووڕان و ماندووبوون ناچێژم: ئەو ئەگەر لە ماوەی هەفتەیەکی ڕەبەقدا، دوای گەڕان و ڕاکەڕاکەیەکی زۆر، تەنیا سێ صەد فڕەنکی دەست بکەوێ، ئەوا من ئەم سێ صەد فڕەنکەم بە ئارامییەوە لە ماوەی تەنیا دروستکردنی تابلۆیەکدا دەست دەکەوێ.

– جیاوازیی من لەگەلّ ئەودا چییە؟

– تەنیا ئەوەیە کە تۆ بەهرەی ڕەسمکردنت هەیە، بەڵام ئەو ئەم بەهرەیەی تۆی نییە.

– وا نییە.

– چۆن؟

– چەند کەسی دیکە بەهرەی ڕەسمکردنیشیان هەیە و لەناو میترۆکاندا سواڵ دەکەن؟

– کەواتە..

– مەسەلەکە پەیوەندیی بە توانای جەربەزەیی و خواستێکی سەرکێشانەیشەوە هەیە لەلای مرۆڤدا.

– تۆ لە بیرتە؟

–چی؟

– وتت کە ئەو وەختەی لە ژنێف بووی، بە دروستکردنی کاریکاتێر دەستت پێ کردووە.

– لە نیگارکێشە پەناهەندە یۆنانییەکانەوە فێری «ئەم جۆرە کاسبییە» بووم.

– لە ئەورووپا، لە زۆربەی پایتەختەکاندا، ئەوانەی تەنانەت یەک تۆزقاڵیش دەستی ڕەسمکردنیان هەیە، ڕوودەکەنە ئەم هونەرە.

– بەتایبەت لە قەراغ ڕووبار و دەریاکاندا..

– بەڵێ، دەزانم: ستاندێک دادەنێن و کاریکاتێر..

– لەم جۆرە شوێنانە توریستەکان زیاتر وەک خێرێک دەسهەقی کاریکاتێرەکانمان دەدەنێ.

لە کۆتایی ئەم گفتوگۆیەدا «ڤینۆس» کە دیار بوو دەیویست هانم بدات و دڵم بداتەوە، گوتی:

– هەر چۆنێک بێ، ئەم هونەرەی کە تۆ ناوی دەنێی «کاسبی» هەرگیز وەک دەرۆزەکردن تەماشای نەکراوە!

جگەرەیەکم داگیرساند و کەوتمە بیرکردنەوەی زەمانی منداڵیم. حەزم دەکرد وەبیر خۆمی بهێنمەوە: لە سەرەتادا چۆن دەستم کردە نیگارکێشان؟ چۆن خووم دایە ئەم هونەرە! کەی بوو؟

لەو دەمەدا یەکسەر سەر و قژی بە ڕۆن بریقاوەی مامۆستای وانەی رەسمم هاتەوە بەرچاو. ئەرێ ناوی چی بوو؟ ئا. ناجی – ناجییە فەندی! لە قوتابخانەی ناوەندیی هەڵەبجە، هەموو سێ شەممەیەک، پاش نیوەڕۆ، کاتژمێر سێ و نیو، کاتێ دەهاتە پۆلەکەوە، یەکسەر بۆنی عارەقی زەحلاوی بڵاو دەبۆوە. ناجییە فەندی لەناو پۆلەکەدا، بێ ئەوەی سەیری هیچ قوتابییەک بکا، یەک دوو جار، بە درێژی و پانیی پۆلەکە

هاتوچۆی دەکرد، ئنجا دەچوو بە تەباشیر شتێکی لەسەر تەختە ڕەشەکە دەنووسی و بە دەنگێکی کەرخ، وەک ئەوەی شتێک لە کۆڵ خۆی بکاتەوە، دەیگوت:

– ڕەسمێک بە ئارەزووی خۆتان بکەن!

ئیتر ئێمەش، قوتابیەکان، پێنووس و دەفتەری رەسممان دەردەهێنا و دەکەوتینە نیگارکێشان. هێندەی پێ نەدەچوو، ناجییە فەندی دوای یەک دوو جار هاتوچۆکردن بەناو پۆلەکەدا داوای لە «تەها لووتە»ی چاودێری پۆلەکەمان دەکرد بۆ ئەوەی بێت، لە جیاتی ئەو، لە بەردەم تەختەڕەشەکە ڕابوەستێ. ئیتر ناجییە فەندی بۆ خۆیشی، دەچووە دەرەوە و تا دوایین دەقیقەکانی هەمان وانە نەدەگەڕایەوە. قوتابییەکان، هەموومان، دەمانزانی کە ناجییە فەندی ئیتر لەم ماوەیەدا لە ژووری مەرسەم، کە بۆ ئەو بریتی بوو لە ژووری عارەقخواردنەوە، وا خەریکی عارەق خواردنەوەیە!

گوڵنۆش!

گوڵنۆشی میهرەبان، گوڵنۆشی گوڵە نەخشە ڕەنگاورەنگ جوانەکانی سەر بەرگەبالیف و پەردە و چەرچەفەکان، گوڵنۆشی خوشکم! تاقە کەسێک بوو کە لەو ڕۆژگارە دوورەدەستەی ئەوسای هەرزەکاریمدا نیگارەکانی منی خۆش دەویست. هەموو جار دەهات لاپەڕەکانی دەفتەری ڕەسمەکەمی یەک یەک هەڵدەدایەوە و کونجکۆڵانە لە نیگارەکانم ورد دەبۆوە:

– ئا دەی بزانم چ وێنەیەکی تازەت کردووە!

جارێکیان نیگارێکی ئەوم قۆپیە کردبوو، کە ئەو پێشتر لەسەر پەردەی پەنجەرەیەکی ماڵەوەمان، لەسەر پەڕۆیەکی جاوی سپی بە دانتێل و داوی رەنگینی بریقاوە چنیبووی: وێنەی سوارێک بوو، بە ڕانک وچۆغەی کوردی و کڵاوێکی پەڕدارەوە، لەسەر ئەسپێک، تاژییەکی ڕەپێش خۆی دابوو، بۆ ڕاو دەچوو. گوڵنۆش کە نیگارەکەی منی بینی، بێ ئەوەی دڵی بێ تەریقم بکاتەوە، بە سەرسوڕمانێکی کەیفخۆشییەوە، بەسەر دەفتەری رەسمەکەمدا نوشتایەوە:

– ئای، شەیتان! ئەم وێنەیەت لە ئەوەکەی من زۆرە جوانترە!

واتێ دەگەم ئیتر هەر لەو ڕۆژەوە بوو کە ئاشنایەتیی «تایبەتی» نێوانمان دەستی پێ کرد: هەموو هەفتەی جارێک، بەردەوام، دەهات دەیگوت:

– وەیش! ئەوە بۆ پێم ناڵێیت کە لاپەڕەکانی دەفتەری ڕەسمەکەت تەواو بووە؟

دەچوو جانتا چکۆڵانە ڕەشەکەی خۆی لەناو قەدی نوێنەکانی ژوورە بچکۆڵەکەمان دەردەهێنا، «ڕوبعێک» یا چەند درهەمێکی دەدامێ، دەیگوت:

– هانێ، بچۆ پەڕاوێکی تازە بۆ خۆت بکڕە!

گوڵنۆشی میهرەبان! چ ساڵێک بوو، نازانم! کاتێ شووی کرد، ئیتر گوڵنەخش و

نیگاری سەر بەرگە بالیف و پەردە و چەرچەفەکانیش لە ماڵەکەمان کۆتاییان پێ هات. قەڵەمڕەنگ و تابلۆ و لاپەڕە ڕەنگاوڕەنگەکانی منیش، تەنیا مانەوە. هەرچۆنێ بێ، وا تێ دەگەم هەر لە سۆنگەی ئەو یادگارە شیرینانەی ڕۆژگاری جارانمان بوو، کە لە سەرەتای بەهاری ساڵی ١٩٨٢دا، کاتێ من خەریک بووم سەری خۆم هەڵدەگرت و بە یەکجاری ماڵم بەجێ هێشت؛ لە ڕۆژی ماڵئاواییمدا، پێنج صەد دۆلاری کاشی لە دەست نام، گوتی:

– هانێ دارا، ئەم پێنج صەد دۆلارەم لێ وەربگرە.

من سەیری پێنج صەد دۆلارە غەمگینەکەی ناو دەستی خۆمم دەکرد و خەریک بوو بگریم، ئەو گوتی:

– هەڵی گرە، دارا، نەوەک لە هەندەران، لە وڵاتی غەریبیدا بۆ فلچەیەک یان بۆ قەلەمڕەنگێک دەست لە ئەم و ئەو پان بکەیتەوە.

من لەو دەمەدا هەستێکی سوگواریی قووڵ، لەتاو ئەوەی کە چەند ساتێکی دیکە دەڕۆیشتم (گوڵنۆش و دایکم و دەزگیرانەکەشم، هەموو ئاشنا و خۆشەویستێکی دیکەشم بەجێ دەهێشت) تەبای دەستێکی ژەهراوی، چرنووکی لە ڕۆحم گیر کردبوو. قولپی گریانێکی بە سۆز لە سینەمدا پەنگی دەخواردەوە.

من تەنیا دوو ڕێگام لە بەردەم مابوو: یا دەبووایە جلوبەرگی سەربازی لەبەر بکەم و بچم بۆ جەنگ و، ببم بە ئامێرێکی دەست دکتاتۆریەتی حزبی بەعس؛ یانیش دەبووایە سەری خۆم هەڵگرم و بە وڵاتان کەوم.

ئەوکاتە، جارێ هێشتا حزبی بەعس دەستی نەکردبووە ئەنفال کردن، بەڵام تازە پیاوی خێزان و ماڵە بارزانییەکانی گواستبۆوە و بێ سەروشوێنی کردبوون. پیاوی بەتەمەنی وەک باوکمی پێ چاوترسێن کردبوو، بەتایبەتیش لەو ماوەیەدا کە تازە – تەنیا چەند هەفتەیەک بوو – مەیتی سەمیری کوڕی مامم لە قادسیەی صەدامەوە گەڕابۆوە هەڵەبجە: مەیتی سەمیر، بێ لەسەرنووسینی هیچ ناونیشانێک، لە بەردەم مزگەوتی گەورەی هەڵەبجە، لەناو دارەمەیتێکدا فڕێ درابوو، لەسەری نووسرابوو «استشهد فی دیزفول». هەر لەو ماوەیەشدا، ڕۆژێکیان حزبی بەعس حەوت گەنجی فیراری جەنگی لە ناوەڕاستی مەیدانی ناوشار لە حەوت کۆڵەگەدا بەستبۆوە و گوللەبارانی کردبوون بۆ ئەوەی گەنجی دیکە چاوترسێن بن و چیتر لە خزمەتی سەربازی ڕانەکەن. ئەو ئێوارەیە باوکم بەشڵەژاوی هاتە ماڵەوە و دەستی کردە قەناعەت پێ هێنانم. باوکم گوتی:

– کوڕم، ئاخر، تۆ زانکۆت تەواوکردووە...

– ئێ!؟

– ناچیتە عەسکەری؟

– بچم عەسکەری بێ تاوانی ئێرانی بکوژم؟

– ئاخر، ئیتر؛ ئەمە جەنگە کوڕی خۆم.

– جەنگی نێوان دوو حکوومەتی عێراق و ئێرانە؛ جەنگی من نییە. من جەنگم لەگەڵ کەسدا نییە.

– ناشبیتە پێشمەرگە؟

– حەزناکەم ژیانم سەرتاپای لەناو ئەشکەوتان و لە ناو تەڕاشان بەهەدەر بڕوا.

– ناشبیت بە جاش..

– نەخێر؛ نامەوێ سومعە و کەرامەتم بشکێت و تا هەتایە هەر ڕووزەردی میللەتەکەم بم.

باوکم، لێم تووڕە بوو:

– ئێ، دە، کوڕم؛ ئەمڕۆ هەموو خەڵک یان جاشن، یان عەسکەرن، یان پێشمەرگە...

باوکم ڕاستی دەکرد: جەنگی عیراق و ئێران خەڵکی بە بێلایەن نەهێشتبۆوە. لە ڕووی باوکم ڕاوەستام:

– وایە، بەڵام من نامە هیچیان.

باوکم تووڕەتر، هاواری کرد:

– ئێ، دە هەر ڕۆژێکە ئیستیخبارات و پۆلیس لێمان وەژوور دەکەون و قۆڵبەندت دەکەن، بەبەر چاوی هەموو خەڵکەوە گوللەبارانت دەکەن! ئەو وەختەش دایکت لە حەژمەتان شێت دەبێت و منیش دەبێ لە داخی هەمووتان خۆم بکوژم!

گوڵنۆش نەیهێشت نائارامی لەوە زیاتر ڕۆحم بکرۆژێ: پێنج صەد دۆلارەکەی لەناو دەستم دەرهێنا و پەستایە گیرفانمەوە:

– هەڵیگرە!

من تەماشای ئەوم دەکرد.

گوتی: دڵ لە دڵ مەدە. برۆ!

گوڵنۆش ئەمەی گوت و تەماشای دایکمی دەکرد «کە لەسەر پێپیلکەیەکی شکاوی حەوشەکەمان بەتەنیا دانیشتبوو، دەگریا». پاشان گوڵنۆش بە دەنگێکی گریاناوی و لە هەمان کاتدا بە ئازایەتییەوە وتی:

– لە دوورە وڵاتیدا تۆ ئەگەر بشمریت، بە مردنی خۆت دەمریت؛ نەوەک لەم جەنگە نەفرەتبار و بێ مانایەدا بکوژرێیت.

من چاوەکانم لەوکاتەدا پڕ ببوون لە فرمێسک، وتم:

– دەترسم.

– لە چی!

وتم: لەوەی کە جارێکی دیکە نەتانبینمەوە.

ئەمەم وت و ئیتر لە پرمەی گریانم دا.

– مسیوو!

دەنگی بارمانەکە ڕایچڵەکاندم.

«تووڵووز!». سەرم بەرز کردەوە و سەیری بارمانەکەم کرد، زەرخەنەیەکی بۆکردم. وتم:

«نیو مریشکی سوورەکراو، تکایە»، «لەگەڵ فریت و شەربەتێکی پرتەقاڵ».

2

ستاند و بۆرد و جانتاکەمم خستە سەر شانمەوە، جانتایەکی دیکەش بە دەستەی چەپمەوە، بەرەو ناو بازاڕ بەڕێ کەوتم.

هیلاکیی نەخەوتن، ماندوویی هەشت سەعاتی ناو شەمەندەفەر کەمێک لە گیانم تەریببوونەوە. باش بوو، بەدەم نانخواردنەوە ئیسراحەتێکی باشم کرد. بیرم لەوە دەکردەوە کە دەبووایە بچم لەناو بازاڕ ئوتێلێک بدۆزمەوە بۆئەوەی کەلوپەلەکانمی تێ بهاوێم.

ئەمە یەکەم جارم بوو لە پاریسەوە بێم بۆ تووڵووز. ناو شارەکە شارەزا نەبووم. وەک هەر گەڕیدەیەکی نامۆ کە تازە دەگاتە ناو شارێک، غەریبانە دەڕۆیشتم و چاوم بە دەوروبەری خۆمدا دەگێڕا.

دوو شەقامی درێژی پان و پۆڕ لە بەردەمما درێژ ببوونەوە. جوتیارێکی ئارام لە ناوەڕاستدا لە یەکتری جودا کردبوونەوە. هەر دوو کەناری جوتیارەکە، وێڕای هەر دوو شۆستەکان، بە دارکاژ و دارچناری بڵند و سەرکەش چنرا بوون. چڵەپۆپ و لقەکانیان، زۆر بەرزتر لە لوتکەی ئاپارتمان و بینایە و دوکانەکان (کە زۆربەیان بە کەرپووچی سوور بینا کرابوون) بە کزەبایەکی فێنک هێورهێور دەلەنجانەوە. نەشئە و ئارامییەکی خۆشیان پێ دەبەخشیم.

تووڵووز!

شاری (تووڵووز لۆتریک)، ئەو هونەرمەندە گەورەیەی کە لە تیاترۆخانەی (ئاشی سوور) لە پاریس سەری نایەوە و ڕەنگی سوور کوشتی! سەیرە، ئەو هونەرمەندە بۆچی ئەم شارە ئارام و خۆشەی خۆی جێ هێشت و هاتە پاریس؟ بۆچی هاتە ناو ئەو ئاشە سوورە ڕۆحرەتێنە؟

دوێنێ شەو، پێش ئەوەی سواری شەمەندەفەر بم و پاریس بەجێ بهێڵم، لەگەڵ

نەریمان، خەلیل، بێجان، شازاد، سیامەند.. هەر بەبۆنەی ئەم سەفەرە لە ناکاوی منەوە، لە قاوەخانەکەی (مۆنماخت) دانیشتبووین باسی «ڕەنگی سوور» و فیگەرە ڕووتەکانی ئەو هونەرمەندەمان دەکرد.

نەریمان دەیزانی کە من لەم سەفەرەمدا نیازم وایە چەند ڕۆژێکیش لە تووڵووز بمێنمەوە، وتی:

– کەواتە دارا، تۆ کاتێ دەچیتە تووڵووز، سەرێکیش لە مۆزەخانەکەی تووڵووز لۆتریک دەدەی!

– باوەڕناکەم.

– بۆ؟

– چونکە مۆزەخانەکەی تووڵووز لۆتریک لە شارۆچکەیەکی دیکەیە بە ناوی ئەلبی، نزیکەی سەعات و نیوێک لە سەنتەری شارەکەوە دوورە.

نەریمان دیسانەوە کونجکۆڵانە دەیویست قسەم لێ دەربێنێ:

– ئەدی دوای تووڵووز؟

– ئێ؟

–یەکڕاست بەرەو بەرشەلۆنە دەڕۆی؟

دەمویست وەڵامی بدەمەوە بڵێم «جارێ نازانم»، سیامەند وتی:

– بەخوا تۆش سەیری، دارا.

وتم: بۆ؟

وتی: ئەدی بەم هاوینە خۆشە کەس پاریسی بەجێ هێشتووە بۆ بەرشەلۆنە؟

– باشە، تۆ دەچیتە تووڵووز یان دەچیتە بەرشەلۆنە؟

شازاد لەجیاتی من وەڵامی دایەوە:

– دەچێتە تووڵووز، لەوێشەوە دەچێتە بەرشەلۆنە.

بێجان کەبابی دەجوو، وتی:

– پیاو بەم گەرمایە تا لە پاریسەوە دەگاتە بەرشەلۆنە، لەناو گەرمای شەمەندەفەر، ئێسقانی دەرزێ.

خەلیل لە شوێنی خۆیەوە، بە دەنگی بەرزی سوعبەتاویی خۆیەوە تێی هەڵکرد:

– ئەو لە بەرشەلۆنەش خوارتر دەڕوا.

– بەرەو کوێ؟

– بەرەو کەنارەکانی زەریای ئەتڵەنتیک..

–کەس نازانێ بەرەو چ گوندێک!

– مەگەر تەنیا خوا بزانێ دارا بەرەو کوێ سەرهەڵدەگرێ.

– سەفەری عومرە..

– دەچێتە «جەزیرەی واق واق»!

بەم قسەیەی خەلیل، ئیتر هەموویان دایانە قاقای پێکەنین. منیش، بێدەنگ، شەڕابە هەنارییەکە نەشئەیەکی خۆشی پێ بەخشیبووم، زەردەخەنەیەکم کرد و بە خۆشەویستییەوە تەماشای خەلیلم دەکرد. هەمیشە دڵم بە لەهجە خۆش و قسە خۆشەکانی خەلیل دەکرایەوە.

ئاگام لێ بوو، ئەو شەوە، لەبەر ئەم سەفەرە لەناکاوەی من، هاوڕێکانم گاڵتەکردن و ڕابواردنیان بە «دختۆر نووری» بەتەواوەتی لەبیر چووبۆوە. شەوانی جاران کە دادەنیشتین، هەر کاتێ بیانویستایە بکەنە گۆڵمەزێک و بیانویستایە شەوبێرییەک بە سوعبەت و پێکەنین و قسەی خۆش بەسەر ببەن، «دختۆر نووری» و دوکانەکەیان دەکردە بنێشتە خۆشەی سەر زارییان. هەموو جارێک تەنیا ئەوەندە بەس بوو کە یەکێکیان لە ئەوی دیکەی بپرسیایە:

– ئەرێ دختۆر نووری خەبەری چییە؟

ئیتر دەستیان پێ دەکرد.

نووریی بەستەزمان! خەڵکی قامیشلی، سێزدە ساڵە ئاوارەی ئەم ئەورووپایە بووە و ئێستا لە پاریس گیرساوەتەوە. لە بەرامبەر باغی لووگزەمبوورگ بۆ خۆی کووشکێکی بچکۆلانەی کردۆتەوە و ڕۆژنامە و گۆڤاران دەفرۆشێ. بە قسەی خەلیل، گوایە جارێکیان نووری گێڕاویەتیەوە کە ئەوکاتەی هێشتا لە قامیشلی بووە، پێش ئەوەی سەری خۆی هەڵبگرێ و ئاوارەی ئەورووپا ببێت، لە ڕۆژی ماڵئاواییدا بە دایکی خۆی گوتووە:

– دایە، دەچم لە زانکۆیەکی پاریس لە پزیشکی دەخوێنم، دەبمە دختۆر.

ئیتر لەو ڕۆژەوە کە ئەم قسەیەی، لەو چێشتخانەیەی مۆنماخت، بۆ خەلیل و هاوڕێکانی گێڕاوەتەوە؛ بۆتە پێکەنین و هەرا. هەر لەو ڕۆژەوەش ناویان لێ ناوە «دختۆر نووری»: چونکە لە جیاتی ئەوەی لە پاریس ببێتە دختۆر، هاتووە دوکانێکی لە بەردەم باغی لووکزەمبۆرگ کردۆتەوە و ڕۆژنامە دەفرۆشێ!

ئەوەیە ئیتر، ژیانی منیش لە پاریس وەک ئەم نوکتە سارد و غەمگینە ساڵانێکی زۆر بوو ببووە شتێکی ڕۆتین و سواو. تا لە پاریس مابایەتمەوە، دەبوایە هەموو ڕۆژ، هەموو ڕۆژ بە هەمان شێوە، هەر هەمان شت ببیستمەوە: هیچ شتێکی تازە لە ژیانم ڕووینەدا.

من ئەوا حەوت ساڵی ڕەبەقە لە پاریس دەژیم. ئەگەر حەوت ساڵی دیکەشی تیا

بمێنمەوە، ژیانم – دڵنیام – هەر ئەوە دەبێ کە بوو: بەیانیان، کاتژمێر حەوت و نیوی بەیانی ڕەپێ بەوە، میترۆ بگرە «نیو سەعت لەناو میترۆ» بچۆ سەر کار، پاش نیوەڕۆ بگەڕێوە ژوورە بچکۆڵەکەت، بەپەلە نانێک بخۆ، دووشێک بگرە، دیسان ڕاکەوە بەرەو مۆنماخت؛ ستادەکەت هەڵدە و چاوەڕێ بە تا کەسێک دێ و دادەنیشێ، ئۆتۆماتیکیانە وێنەیەکی بەپەلەی بازرگانیایانەی بۆ بکێشە، پاشان کەسێکی تر، تابلۆیەکی تر، دووی تر، سێی تر؛ ئینجا کە ئێوارەش دادێ، دیسانەوە ستاد و بۆرد و کەلوپەلەکانت بپێچەوە، هەڵتەک هەڵتەک، بەرەو چێشتخانەکەی مۆنماخت تا نیوەشەوان بەدەم خواردن و خواردنەوەوە گوێ لە سوعبەت و پێکەنین و هەرای هاوڕێکانت بگرە کە چۆن بە دختۆر نووری یا بەیەکتری ڕادەبوێرن و پاشملە باسی یەکتر دەکەن؛ ئینجا نیوە شەوانیش کە تەواو سەرخۆش دەبیت و هەستی بێکەسی و غەریبایەتی و فیگارییەکی بێ سەر و شوێن بە تەواوەتی گیانت داگیر دەکا، بە داهێزراوی و ڕەتاوییەوە دوایین میترۆی نیوەشەو بگرە، بچۆرەوە ژوورە سارد و تاریکەکەی خۆت: دانیشە، بەدیار قاوەیەکی ساردەوە، هۆن هۆن بەسەر وێنە فۆتۆگرافییەکانی سێزدە ساڵ پێش ئێستەتەوە بگری! حەیف! خۆشیی هەموو ژیانت، لەوانەیە تەنیا ئەو شەوانەی پشووی شەممە و یەکشەمموان بێت، کە جار جار لەگەڵ (ڕووزین)، یان لەگەڵ هەر ئافرەتێکی دیکە، کە ئەو شەوە پێی خۆش بووە لەگەڵت بێتە ماڵەوە و شەوێکی جیاوازت لەگەڵ بەسەر ببات! ئەدی چی؟ چی لەناو ئەو حەوت ساڵەی ڕابردووی ژیانت لە پاریس بەدی دەکەیت کە ئەمڕۆ دڵت خۆش بکا و داهاتووت – هیچ نەبێ بۆ ماوەیەکی کەم – مسۆگەر بکا!؟ هاوڕێکانت ئارەزووی خۆیانە، لەوانەیە ئەوان چێژێکی تایبەت لەم ڕۆتین و لەم شێوە ژیانەی خۆیان ببینن.

سەیرە! بەدرێژایی ئەو سێ شەوەی دوایی، لەوەتەی لە شازادیان بیستبۆوە کە من نیازی سەفەرێکم هەیە، هاوڕێکانم، یەک یەک، هەر لە خەلیلەوە تا دەگاتە بێجان و بەهجەت وەلی و کامەران، هەموو ئێوارەیەک، هەر کە دەگەیشتنە چێشتخانەکە و دادەنیشتن، یەکەم پرسیاریان لەبارەی سەفەرەکەی منەوە بوو! هەستیان دەکرد کە ئەم سەفەرە لەناکاوەی من سەفەرێکی ئاسایی نییە، تووشی نامۆیی و سەرسوڕمان هاتبوون.

– کۆنە یارێکی لە شاری ئەلبی هەیە. تا ئەلبی دەچێت و دەگەڕێتەوە.

– نەخێر، بەیەکجاری پاریس بەجێ دەهێڵێت و ناگەڕێتەوە.

– حەتمەن ژنێکی کەترەی دەوڵەمەندی باشووری دۆزیوەتەوە و «شووی پێ دەکا».

– باشە لێرە، لە پاریس، لە چیی کەمە؟ ئەم کوڕە زۆر شێتە!

– ئەگەر مەسەلەکە ژن و ژنخوازی بێت، خۆ ئێرە بۆ ئەو مەسڵەحەتترە.

– وەڵا ڕاست دەکا: پاریس پڕە لە ژنە جوولەکەی پورتوگالیی کەترەی جوان..

سیامەند ئەم قسەیەی خستە سەر قسەکەی پێشووی بێجان:

– خواخواشیانە مێرد بە پیرەکورێکی ڕۆژهەلاتیی وەک ئەو بکەن.

– دارا زۆر موعجیبی ئەندرێ برۆتۆنە، دەچێ بۆئەوەی لە ئاسەوارەکانی باشوور ورد بێتەوە!

نەریمان، بێ ئەوەی ئاگاداری هۆ و ئامانجی سەفەرەکەشم بێ، ئەو وەلامەی دانەوە.

– ئنجا برۆتۆن چووە ئەفریقا.

– جا کێ نالێ ئەویش لەوێوە ناچێتە ئەفریقا؟

هاورێکانم، هەموویان، کونجکۆلانە حەزیان دەکرد بزانن لەم سەفەرەدا بەرەو کوێ دەچم؟ دەچمە کام وڵات، کام شار؟ بۆچی دەچم؟ بەرەو لای کێ؟ تاکەی هەر لەوێ دەمێنمەوە؟ منیش ئیتر لە شەوی یەکەم و تەنانەت لە شەوی دووەمیشدا، وەلامی هیچ یەکێکیانم نەدەدایەوە، هەمیشە دەمگوت: «جارێ نازانم».

خەلیل وازی لێ نەدەهێنام، دەیگوت:

– چ نازانی؟

– نازانم دەچم یان نا.

دوێنێ شەو، پێش ئەوەی چێشتخانەکە بەجێ بهێلم و بەرەو وێستگەی شەمەندەفەری ئۆستەرلیچ بەرێ بکەوم، ستاد و بۆرد و جانتا و کەلوپەلەکانی خۆمم ئامادە کردبوون و لە تەنیشت مێزەکەم، لە پاڵ خۆمم دانا بوون؛ کاتێ سیامەند هاتە ناو چێشتخانەکە، جانتا و کەل و پەلە پێچراوەکانی منی بینی، یەکسەر، پێش ئەوەی بچێ لەسەر کورسییەک، لە دەوری مێزە درێژەکەمان دابنیشێت، تەماشایەکی جانتا و کەلوپەلەکانی تەنیشت مێزەکەی منی کرد و وەرسووڕایەوە لای کورسییە چۆڵەکەی ئەودیو:

– ئەوە بەڕاستیتە، دارا؟

– چی؟

– سەفەر دەکەی!

تەماشای نەریمانم دەکرد، کە دوای ئەو هاتە ژوورەوە؛ گوتم:

– بەلێ.

سیامەند دیار بوو پێی ناخۆش بوو:

– بەڕاستی دارا، ئەم سەفەرە لەناکاوەی تۆ، لە جۆرە سەرهەلگرتنێک دەچێ.

نەریمان وتی:

– تۆ بلێ تەنانەت لە جۆرە شێتییەکیش!

ئینجا بێجان، زۆر بە سۆزەوە، نەوازشکارانە ڕووی تێم کرد:

– دارا گیان، ئێمە هەموومان هەر یەکە و حەوت هەشت ساڵە لە پاریس دوورە ولاتین، زەلامی وا هەیە هەژدە ساڵە ئاوارەیە و ولاتی خۆی نەدیوە. ئێمە تازە تەواو بووین؛ بۆ هەر کوێیەک بچین، هەر ئاوارەین..

– بۆ هەر ولاتێک بچین هەر بێ ولاتین.

– دانیشە، لەناومان بمێنەوە!

سیامەند ڕووی کردە بێجان:

– ستاد و جانتا و کەلوپەلەکانی نابینی!

بێجان، وتی:

– ئێ باشە باش.. ئێمە هەر هیچ نەبێ لەبەرئەوەی هەموومان کوردین؛ با پێمان بلێت بۆ کوێ دەچێ، بۆ کام شار؟ ئەگەر خوا نەکا شتێکی بەسەرهات!

لەوەدەمەدا لەگەڵ شازاد تەماشای یەکترمان دەکرد. سیامەند وتی:

– ڕاست دەکا، دارا! بۆکام شار دەچی، بۆلای کێ؟ با بزانین! بەڕاستی.

منیش ئیتر گەیشتە تینم، وتم:

– دەچمە سانتیاگۆ.

نەریمان، سەرسوڕماو، یەکسەر گوتی:

– سانتیاگۆ لەکوێیە؟

– کام سانتیاگۆ؟

شازاد لەسەرەخۆ بۆی ڕوون کردنەوە:

– شارۆچکەیەکی بچکۆڵەیە لە باکووری ئیسپانیا..

بێجان گوتی:

– من باوەڕناکەم ئەم شارە لەسەر نەخشەی جوگرافیای دنیادا بوونی هەبێت.

– لەسەر سنووری زەریای ئەتلەنتیکە.

خەلیل دەنگی بەرزکردەوە:

– نالێم! دەچێتە جەزیرەی واق واق.

– سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێللا.

سیامەند ڕووی لە من کرد:

– بۆ دەچیتە ئەو شوێنە لاتەریک و دوورە، دارا؟

خەلیل گوتی:

– باپیرەگەورەی لەوێ نێژراوە؛ دەچێتە سەر مەزاری.

نەریمان و بێجان بە قسەکەی خەلیل دایانە قاقای پێکەنین.

– کەس لەوێ دەناسی؟

وتم: «بەڵێ».

شازاد زەردەخەنەیەکی کەیفخۆشانە ڕوخساری گەشاندەوە، وەک ئەوەی ئیتر نهێنییەک بدرکێنێ، لەسەر ئاوازی خوێندنەوەی شیعرە خۆشە پڕ لە هەستی غەریبییەکانی، ڕووی کردە من:

– لەوێ، گوڵ و دەزگیران و ئاسمان و ماڵ و وڵات و.. هەموو شتێکی دیکەی لێیە!

خەلیل هەر دوو دەستی بەرز کردەوە، وەک ئەوەی ئیتر دڵی بە تەواوەتی ئاوی خواردبێتەوە، بەدەم پێکەنینەوە وتی:

– ئەوێ، گوڵ و دەزگیران و ئاسمان و ماڵ و وڵات و.. هەموو شتێک، هەموو شتێکی دیکەی لێیە! ئەڵڵاه.. شیعرە! کوڕینە، سا حەقی وایە ئێمەش هەموومان بەگەڵی بکەوین!

شازاد گوتی:

– ئنجا بە ڕاستی ئەوێ شوێنی ڕەسم کردنە!

خەلیل گوتی:

– گوند و سروشت و ئەم جۆرە شوێنانە بۆ ئێمە دەری ناهێنێ، کاکە!

– ئێمە تازە لە پاریس ڕاهاتووین؛ کیلۆمەترێک لە پاریس دووربکەوینەوە دەمرین..

– لە برسان..

– لە بێ ماڵییان..

– لە بێ پارەییان...

شازاد گوتی:

– دارا بەدووای پارەدا ناگەڕێ.

خەلیل گوتی:

– بەڵێ، دارا بەدوای باپیرەگەورەی خۆیدا دەگەڕێ: لە سانتیاگۆ نێژراوە.

شازاد گوتی:

– خەلیل، بەس هێندە ئیهانەی ئەو برادەرە ئازیزەی خۆت بکە!

– ئیهانەی چیم کردووە؟ دەڵێم لەوانەیە بەدووای گۆڕی باپیرەگەورەی خۆیدا بگەڕێ.

– نەخێر، بەدووای هونەردا دەگەڕێ.

–ئەوە بۆیە ستاد و بۆردەکەشی لەگەڵ خۆی دەبا!

هەژار هەڵی دایە:

– کاکە، بەسە! وازی لێ بێنن با بڕوا! بوو بە چی؟

خەلیل بە خۆتێ هەڵقورتاندنی شازاد کەمێک سەغڵەت ببوو، ڕووی لە بێجان کرد:

– بەدووای هونەردا دەگەڕێ، قەیناکە؛ بەڵام با کاک شازاد مزایەداتمان لەسەر نەکا!

– مزایەداتی چیم کردووە؟

– تۆ چونکە خۆت شاعیریت و نازانی ڕەسم بکەیت، واتێ دەگەی ئێمەی هونەرمەند هەموومان «لە مۆنمارت کەوتووین و» بازرگانی بە ڕەسمەوە دەکەین؛ تەنیا دارا هونەرمەندی ڕاستەقینەیە.

– نەخێر..

– با، لە شوێنی تریش ئەم قسەیەت کردووە.

من لێرەدا دەبوایە قسەیەک بکەم، گوتم:

– ئێ بۆچی؛ چما من بۆ خۆشم پۆرترێت ناکەم؟

خەلیل ڕووی لە نەریمان بوو کە هەر پێی دەگوت «بیبڕەوە». لەناکاو گوتی:

– ئێ، من چیم گوتووە؟ دەڵێم: گوند و سروشت و ئەم جۆرە شوێنانە بۆ ئێمە دەری ناهێنێ. تەنانەت ئێستا کوردستانیش، بە نیسبەت ئێمەوە، وەک گوندێک وایە، گوندێکی پیسی سەدەکانی ناوەڕاست؛ چیتر ناتوانین تێیدا بژین..

شازاد بەسەر خەلیلدا گرژ بۆوە:

– کە خەڵکی وەک تۆ چیتر ناتوانن بگەڕێنەوە لە کوردستان بژین، ئەمە لەبەر ئەوە نیە کە کوردستان گوندێکی پیسی سەدەکانی ناوەڕاستە.

– ئەدی لەبەر چییە؟

– لەبەرئەوەی ئەمڕۆ، ئەگەر خەڵکی وەک تۆ بگەڕێتەوە کوردستان، نە شەهادەیەکت هەیە پێی تەعین ببیت، نە کاسبییەک لێرە فێر بوویتە.. دەست و پێ سپی، لەوێ چی بکەیت! بەڕاستی، تۆ بە کەڵکی چیی کوردستان دێیت، بۆچی بگەڕێیتەوە؟

– بۆ خۆمان لێرە، هەتا هەتایە بازرگانی بە ڕەسم و هونەرەکەمانەوە دەکەین و بۆ خۆمان هەر پارە کۆدەکەینەوە.. وا نییە؟

– ئەمە تۆ خۆت دانی پێدا دەنێی.

– تۆش بۆ خۆت تا هەتایە بێ ئیش و بێ پارە و بێ ماڵ و حاڵ هەر خۆت بە شیعرەکانت و بە شەهادەی دکتۆراکەتەوە هەڵبکێشە.

– هەڵبەتا؛ چونکە ئەو پۆرترێتە بازرگانییەی کە تۆ بۆ تووریستەکانی مۆنماختی دەکەیت، لە کوردستان بە دوو دیناریش کەس لێت ناکڕێ!

– ئەدی بۆچی کە دەڵێم کوردستان گوندێکی سەدەکانی ناوەڕاستە؛ لێم تووڕە دەبی؟ لە وڵاتێکدا هونەر نرخی نەبێت و جوانی قەدری نەگیرێت.. گوو بەو وڵاتە! تۆش لەم پاریسە هەر لە برسان بکڕووزێرەوە و با هەر بەلەدیە بەخێوت بکا.. هەی شاعیری نەگبەت!

شازاد گوتی:

– تۆ خۆشت بەلەدیە کەم بەخێوی نەکردووی، خەلیل. باش نییە من بیر لە چارەسەرێک بۆ خۆم دەکەمەوە.

– چارەسەرەکەت ئەوەیە کە چاوەڕێ بکەیت حزبە کوردستانییەکان مفاوەزاتێک لەگەڵ ڕژێم بکەن بۆئەوەی تۆش بتوانیت بەیەکجاری بگەڕێیتەوە سلێمانی. هەر بۆیەش ئەم قسانە دەکەیت و ئێمەت لەلا بۆتە بازرگان و «هونەرمەندی ساختە»!

نەریمان گوتی:

– بەسیەتی، خەلیل!

خەلیل هێور نەدەبۆوە:

– ئاخر، پێم دەڵێ کە هونەرەکەی من لە کوردستان بە دوو دیناریش کەس نایکڕێ! ئەو بۆ خۆیشی، ئەو شەهادەی دکتۆرایەی وەری گرتووە، خەڵکی ئێرە بە دوو فرەنکی سووتاو لێی ناکڕن.

شازاد یەک قسەی دیکەی کرد و ئیتر بێدەنگ بوو:

– خەڵکی وەک ئێوە، تازە لە پاریس ڕاهاتوون؛ کیلۆمەترێک لە پاریس دووربکەونەوە، دەمرن.

بێدەنگیەکیی لەناکاو باڵی بەسەر مێزەکەدا کێشا. پاشان، بێجان لە سەرەخۆ بێدەنگییەکەی شکاند؛ ڕووی لە من کرد و بەهێمنییەوە وتی:

–کەی دەگەڕێیتەوە، دارا؟

وتم: «ناگەڕێمەوە».

نەریمان بە حەپەساویەوە، بەڵام بەهێمنی، یەکسەر سەری بەرزکردەوە:

– هەر بەیەکجاری؟

– بەیەکجاری.

– ئێ بۆ؟

– دەچم لەوێ دەژیم.

– بەڕاست؟

– بەڕاست.

بێجان بە غەمگینییەوە گوتی:

– شازاد بگەڕێتەوە کوردستان و.. دارا سەری خۆی بەرەو سانتیاگۆ هەڵبگرێ.. ئیتر پاریسمان لێ چۆڵ دەمێنێتەوە.

نەریمان ڕووی کردەوە دارا:

– هەر بەیەکجاری لەوێ دەژیت؟

– هەر بەیەکجاری لەوێ دەژیم.

– کەواتە ئیدی چیتر نایەیتەوە پاریس.

– لەوانەیە.

– چۆن؟

– جارجار، بە سەفەر.

لەوکاتەدا، دیسان بێدەنگییەکی سەرسوڕمێن باڵی بەسەر دانیشتنی سەر مێزەکەماندا کێشا. تەماشەیەکی شازادم کرد، پاشان تەماشایەکی کاتژمێری قەد دیواری چێشتخانەکەم کرد و هەڵسامەوە گوتم:

– درەنگە.

شەمەندەفەرەکەم سەعاتێکی تر بەڕێ دەکەوت.

3

کاتێ خەریک بووم چێشتخانەکەی مۆنماخت بەجێ بهێڵم و بچمە وێستگەی شەمەندەفەر، نەریمان و بێجان و شازاد لەگەڵم هەڵسانەوە، بێجان وتی:

– تا وێستگەی شەمەندەفەر لەگەڵت دێین.

سیامەند و خەلیل لەسەر مێزەکە، لە شوێنی خۆیان نەبزووتن، سیامەند دەستی تەوقەی بۆ درێژکردم، وتی:

– دەی، دارا سەفەرێکی خۆش.

ئینجا خەلیل لەناکاو هەڵسایەوە، پێکەنی و باوەشی بۆ کردمەوە:

– دارا گیان، ببوورە، من ناتوانم بێم بەڕێت بکەم، چاوەڕێی (کریستین) دەکەم.

پێش ئەوەی بگەینە ئێسگەی شەمەندەفەر، لە ڕێگادا بێجان بە ئاوازێکی غەمگینەوە دەیگوت:

– دارا، کە دەڕۆی، بەڕاستی شوێنت لەناومان دیار دەبێ. نامەمان لێ مەبڕە!

– هەرکە گەیشتیتە ئەوێ و لە شوێنێک گیرسایتەوە، ئادرەسی خۆتمان بۆ بنێرە!

شازادیش دەیگوت:

– ئەوەیە ئیتر، ئێمەش لێرە، وەک جاران درێژە بە ژیانە ڕۆتینە ئاوارەییەکەی خۆمان دەدەین.

– بە ڕۆژ کارکردن و بە شەو ئێرە.

– سیامەند هەر کرێکارییەکەی خۆی و کارگە پڕ مەکینە و دووکەڵ و ئاسن و وایەرەکانی. بێجان هەر تەرجەمە کردنی فارسی – فەڕەنسی و دایەرە چکۆلانەکەی لە پلاس دیتالی. بەهجەت وەلی خۆی و بێچوە پشیلەکەی لە کوختەکەی خۆیدا لە قاتی حەوتەمی ئاپارتمانەکەی لە ژاڤێل. کامەران و مامەند و نەریمان و خەلیلیش هەر نیگار کێشان و مۆنتاختەکەیان..

شازاد هێشتا قسەکەی خۆی تەواو نەکردبوو، نەریمان بە زەردەخەنەیەکی غەمگینەوە پێ کەنی:

– شازادیش، هەر حەڕاسەتی شەوانی ئوتێلەکەی و شیعرەکانی...

شازاد ڕووی کردە من:

– ئەوەیە ئیتر، باش دەکەی دەڕۆی، دارا گیان!

هەموومان، بێدەنگ، لەژێر دارعەلەتریکە درێژەکانی سەرشۆستەکەدا دەڕۆشتین و هیچ قسەمان نەدەکرد. لەوکاتەدا هەستم بە سوگواری و غەمگینیەک دەکرد کە من دروستم کردبوو. سەبارەت بەمە، زۆر دڵم تەنگ بوو. هەستم بە بێزەوەنیی خۆم دەکرد. من مادام بڕیارم دابوو بڕۆم و بەیەکجاری پاریس جێ بێڵم، نەدەبوایە بە کەس بڵێم کە دەڕۆم. لەو کاتەدا، ئەو ڕۆژەم بیر هاتەوە، کە چەند ساڵێک لەمەوبەر ماڵ و برادەرەکانی خۆم لە هەڵەبجە بەجێ هێشت؛ خەریک بووم بەیەکجاری ماڵ و حاڵ و ولاتەکەمم بەجێ دەهێشت و بەرەو غەریبی بەڕێ دەکەوتم: لە دۆڵی گولان، لەودیو هەڵەبجە، حەکیم و حیکمەت و کەریم و سەردار، جانتا و کەلوپەلەکانیان بۆ هەڵگرتبووم و دەیانویست تا ئەو کاتەی لە گۆڕستانەکەی گولان دەپەڕمەوە و لە سنوور ئاوادەبم، بەڕێم بکەن. حیکمەت دەگریا، دەیگوت:

– دارا گیان، وا دەڕۆی. بەم نزیکانە ئێمەش هەر وەک تۆ هەڵەبجە بەجێ دێڵین و دەکەوینە دوورەولاتی.

لەسەر شۆستەکە، بەدەم بیر هاتنەوەی یادگارییەکانی ئەو ڕۆژگارە دوورە دەست و شیرینە، هێور هێور هەنگاوم دەنا و لە دڵی خۆمدا دەمگوت: «ئەوەتا، وا دیسانەوە لە کۆمەڵێک برادەر و خۆشەویستی دیکەم دادەبڕێم»، «پاریس بەجێ دەهێڵم و بەرەو گوندێکی نەدیتی و نەناسراو سەری خۆم هەڵدەگرم»، «ئەوەتا.. وا دیسانەوە ولاتێک

بەجێ دەهێڵم و بەرەو ولاتێکی دیکە دەچم.. ئەمەیە ژیانی من».

ڕووم لە شازاد کرد:

– شازاد، جاربەجار شیعرە تازەکانتم بۆ بنێرە!

شازاد وتی: «باش». پاشان گوتی:

– بەڵام خۆ شیعریش هەر هەمان ئەو جیهانەیە کە تازە چیتر نایبینینەوە!

کە گەیشتینە ناو وێستگای شەمەندەفەرەکە، نەریمان ناونیشانی یەک دوو برادەری نیگارکێشی ئیسپانیی خۆی دامێ، وتی گوایە کە وەختی خۆی لە ڤیەننا پیشانگایەکی هاوبەشی لەگەڵیان کردۆتەوە و باش دەیانناسێ، هەروەها پێشنیهادی ئەوەی لێ کردم کە لەسەر ڕێگەمدا لە (بەرشەلۆنە) دەتوانم چەند شەوێک لەلای ئەو برادەرانەی بمێنمەوە، بەم بۆنەیەوە بەرشەلۆنەش ببینم.

کامەران دەفتەرێکی بچکۆلانەی لە باخەڵی دەرهێنا:

– قەرەنی جەمیلیش لەوێ دەژی.

نەریمان، کە زووزووە نامەی ئەو هاوڕێ نیگارکێشەمانی بەدەست دەگەیشت، وتی:
– نا، لەوێ نەماوە. ئێستا چۆتە «مۆسکۆ».

بێجان لاپەڕەکانی دەفتەرەکەی دەپشکنی:

– ئادرێسەکەی جەعفەریشم لایە.

– جەعفەر کاکەیی؟

من وتم: «نا، باوەڕناکەم».

– چی؟

– باوەڕناکەم لە بەرشەلۆنە بمێنمەوە.

– بۆچی؟

وتم: تەنیا چەند ڕۆژێک لە تووڵووز دەمێنمەوە، بۆ ئەوەی هەندێ پارەی دیکەم دەست بکەوێت.. ئیتر لەوێوە یەکسەر بەڕێ دەکەوم، دەڕۆم.

– یەکسەر بەرەو سانتیاگۆ؟

وتم: بەڵێ.

لە لێواری هێڵی شەمەندەفەرەکان راوەستابووین. بێجان ڕووی لێ کردم:

–سانتیاگۆ لە بەرشەلۆنەوە چەند دوورە، دارا؟

شازاد پێش من، بەزەردەخەنەیەکی پڕ نەشئەوە، وەڵامی دایەوە:

– بیست و حەوت سەعاتی ناو شەمەندەفەر.

بێجان بەسەرسوڕمانەوە، فیتەیەکی درێژی لێ دا.

نەریمان رووی لە شەمەندەفەرەکان بوو، تەماشای دووری دەکرد، وتی:

– دارا گیان، وابزانم شەمەندەفەرەکەت هات.

– سەفەرێکی خۆش.

4

– بەخوا من دەزانم: لەدەست مشکەکانی ناو ماڵەکەت ئەم پاریسە خۆشە بەجێ دێڵی!

لە تووڵووز، لەناو حەمامی هۆتێلەکە، لەژێر دووش، بەدەم خۆشتنەوە بیرم لەم قسەیەی خەلیل دەکردەوە و لەبەر خۆمەوە پێ دەکەنیم.

– ئێ باشە بۆ کوێ دەچی؟

– پێم وتی، وتم: بۆ ئیسپانیا.

– بۆ کام شار؟

منیش وەک ئەوەی وەڵامی مەتەڵێکی لێ بشارمەوە، سەیرێکم کرد و وەڵامم نەدایەوە. وابزانم نەریمان بوو، وتی:

– ڕاست دەکا، دارا؛ پاریس، بە پێچەوانەوە، ئەم وەختانەی هاوینان خۆشە.

سیامەند سێوی دەخوارد، وتی:

– پیاو هاوینان دوو ڕۆژ مۆنماخت بەجێ بهێڵێ، بەلای کەمەوە دوو هەزار فرەنکی لە قیس دەچێ.

«دختۆر نووری» دەستی بۆ پەرداخی شەرابەکەی درێژکرد، وتی:

– بێزارییە، جانم!

ئینجا شازاد، کە نەشئەیەکی نەرم غەمگینیی چاوەکانی دەدرەوشاندەوە، ڕووی کردە نەریمان:

– ئێمە هەمیشە حەز دەکەین سەفەر بکەین، هەمیشە حەز دەکەین ئەو شوێنەی تێیداین بەجێی بهێڵین..

سیامەند بەتانووتەوە وتی:

– گەنجین...

شازاد بە هەمان نەشئەی مەستییەوە، وتی:

– نەخێر، چونکە وادەزانین ئەگەر ئەو شوێنە بەجێ بهێڵین، ئەوا ئیتر لە شوێنی

دووەم ئاسوودە دەبین و چیتر هەستی بێ وڵاتی و ئاوارەییمان نامێنێ.

شازاد ڕووی خستە سەر من. سەیری چاوەکانیم کرد، وتم:

– ڕاست دەکەی.

خەلیل هەڵیدایێ وتی:

– دە وەڵڵاهی، کوڕی کوڕیشمان چیتر وڵات نابینێتەوە. هەتا ماوین هەمیشە هەر لە دوورەوڵاتی و ئاوارەییدا ژیان بەسەر دەبەین.

دختۆر نووری وتی:

– کورد هەمیشە ئاوارەیە! هەمیشە ئاوارە بووە، هەر بە ئاوارەییش دەمێنێتەوە.

خەلیل گوتی:

– کوڕینە، بەخوا، نووری دختۆرە و دەیزانێ.. ڕاست دەکا!

بەهەجەت وەلی لە سوچی مێزەکەوە، دەنگی هەڵبڕی:

– ئێ باوکم ئاخر، ئیتر لە پاریسەوە بەرەو کوێ؟

بەم قسەیەی بەهجەت وەلی زۆر سەغڵەت بووم، چونکە یەکسەر ئەو قسەیەم بیر هاتەوە کە شازاد بۆی گێڕابوومەوە: بەهجەت وەلی چەند ڕۆژێک لەمەوبەر، هەر لەبارەی ئەو سەفەرەی منەوە، لەناو جەماعەتدا، گوتبووی:

– لێی گەڕێن جانم؛ منداڵە، تاکو ئێستاش هەر غەریبی دایکی دەکا.

هەروەها گوتبووی:

– ئەگەر ناوی خوشکێکی یان ناوی گەڕەکەکەی بێنن، سەعاتێک دەگریێ.

جەماعەتیش ئیتر دابوویانە قاقای پێکەنین.

بەهجەت وەلی وابزانم تەمەن سی و نۆ ساڵە. حەڤدە ساڵی ڕەبەقە لە پاریس دەژی، دکتۆرایەکی لە بارەی «ئاینی مەسیحیەت لە کوردستاندا» وەرگرتووە، جار جار دەهاتە ناومانەوە و خۆی هەڵدەکێشا، دەیگوت: «دووصەد لاپەڕەم بەس لەسەر مەسیحییەکانی کۆیە نووسیوە» بەڵام بە چی دەچێ؟ هەمیشە کە باس دێتە سەر باسی کوردستان، بە بێزێکەوە دەڵێ:

– من ناگەڕێمەوە، هەرگیز ناگەڕێمەوە.

شەوێکیان کە دیسان هەموومان پێکەوە لە دەوری مێزێک دانیشتبووین و چەند کەسێکی فەڕەنسیمان لەگەڵدا بوو، لە گەرمەی دەمە قاڵی و گفتوگۆکردندا لەبارەی «دوواکەوتوویی خەڵکی خۆمان و پێشکەوتنی ژیانی ئەوروپیەکان» بەهجەت وەلی بە یەکێک لە میوانە فەڕەنسییەکانی گوت:

– ئێمە پیترۆڵمان هەیە، ئێوەش عەقڵ، ئەمەیە جیاوازیمان.

ئینجا لە کۆتایی قسەکانیشی، ڕووی کردە من و بە قێزکردنەوەیەکەوە وتی:

– وڵات، وڵات! وڵات دۆزەخێکە، چڵپـاوێکە؛ بەڕاستی: زەلکاوێکی گەورەیە بۆ خۆی! بۆ کوێ بگەڕێینەوە؟

من بەم قسەیەی بەهجەت زۆر جاڕس بووم، وتم:

– من تەنانەت غەریبیی زبڵخانەکانیشی دەکەم، غەریبی تەنانەت سەر گوفەک و چڵپاوەکانیش.

ئەمیش لە وەڵامدا گوتی:

– تۆ پیاوێکی خەیاڵیت. لەناو وەهمدا دەژیت.

وتم: بۆچی؟

وتی: «ئەمەی تۆ غەریبیی دەکەیت و بیری لێ دەکەیتەوە: کوردستان نییە».

– ئەدی چییە؟

– وەهمی کوردستانە، خەیاڵی کوردستانە!

منیش تووڕە بووم، گەیشتە تینم، پێم وت:

–ئەمەی تۆش بیری لێ دەکەیتەوە: ئەورووپا نییە..

– ئەدی چیە؟

– پیگال و پارتووس و ناولنگی ئافرەتە سۆزانییەکانتە.

ئیتر ئەوشەوە لەسەر ئەم قسەیە لەیەکتری زویر بووین، لەو شەوە بەولاوە هەرگیز یەکتر نادوێنین. ئەو شەوەش، کاتێ وتی «ئاخر باوکم، لە پاریس بەرەو کوێ؟»، دیسان وەڵامیم نەدایەوە، بەڵام لەناوخۆمدا هەستم دەکرد ڕقێکی تێکەڵ بە هەستی بێزکردنەوە لە ناخمدا دەیورووژاندم. نازانم بۆچی لەو دەمەدا، ژیانی ڕۆژانەی بەهجەتم هاتەوە بەرچاو، لە دڵی خۆمدا گوتم: (فەرموو، ئەم هەموو قسە گەورانە دەکا، کەچی ئەمەتا، لێرە – لە ئەورووپا – ئەمە ژیانیەتی: هەر ئێستا دوای نیو سەعات یا سەعاتێکی تر، پاش ئەوەی بوتڵی شەڕابە سوورەکەی بەردەم خۆی تەواو دەکا، قەرەوێتەکەی بە کەمێک ویقارەوە یەک دوو جاران دێنێ و دەبا و هەڵدەستێتەوە، جانتاکەی دەخاتە ژێر باخەڵیەوە، دیسانەوە، وەک سەدان نیوە شەوی تر، زەردەخەنەیەکی درۆزنانەی خۆشحاڵی دەکات و ڕوو لە هەموو برادەرانی سەرمێزەکە دەکات و دەڵێ: «دەی جەماعەت، شەوتان شاد. لەوانەیە تا سبەی شەو. جارێ بەدوعا»، ئنجا لە چێشتخانەکە دەچێتە دەرەوە و لەسەر شۆستەکە سواری ئوتوومبیلە فۆکس فارگۆنەکەی خۆی دەبێت و دەڕوا بەرەو هۆتێلەکەی، ئەو هوتێلەی کە نیوەشەوێک لە سەعات یەکی شەوەوە تا سەعات هەشت و نیوی بەیانی کاری تیا دەکا، دوای ئەوەش کە ئیتر بەرەبەیان کاری تەواو دەبێ، هەڵتەک هەڵتەک بەرەو ماڵەوە دەگەڕێتەوە بەرەو ژوورە

بچکۆڵانە پرژ و بڵاوەکەی – لە حەوتەمین قاتی ئاپارتمانێکی کۆن لە «ژاڤێل»، بۆ ئەوەی لە ماڵەوە تا دەوروبەری کاتژمێر چوار و پێنجی ئێوارە بخەوێت و ئێوارەش ئیتر «بەتایبەتی ئێوارانی شەمە و یەکشەمە»، بە تەنیا، بەرەو شەقامە ڕەنگاوڕەنگەکەی «سانت دونیس» دەکەوێتە ڕێ، لەوێ، بەدەم پیاسەوە، بە درێژایی کۆڵان و شەقامە درێژە ڕەنگاوڕەنگەکەی سانت دونیس، چاو بە یەکە یەکەی ئافرەتە سۆزانییە نیوە ڕووتەکاندا دەگێڕێ، بەڵکو ئافرەتێکی چاو و برۆ ڕەشی خرپنی «ڕۆژهەڵاتییانەی» بە هەرزان دەست بکەوێت و چەند سەعاتێکی خۆشی لەگەڵ بەسەر ببات، شەو درەنگانیش، ئیتر ڕەتاو، داهێزراو، دیسانەوە خۆی دەگەیەنێتەوە هەمان ئەم چێشتخانەیەی ئێرە بۆ ئەوەی دیسان بەدەم شەراب خواردنەوە، بەدەم خواردنی دۆڵمە یا ساواری کوردەوارییەوە، لەگەڵ برادەرە کوردەکانی، «دابنیشن و تێر قسەی خۆش بکەن و شەوێکی کوردی خۆش بەسەر ببەن». ئەوەیە، ئەم زەلامە، هەموو ژیانی خۆی، هەمیشە بەم شێوەیە بەسەر دەبات.

دختۆر نووری لەناکاو ڕووی پرسیاری لێ کردم:

– باشە، دارا، ئیسپانیا بۆ تۆ ڤیزەی ناوێ؟

لەناو قۆزاغەی بێدەنگی و ئەندێشەی خۆمدا ڕاچڵەکیم، وتم:

– پرسیومە، نایەوێ.

نەریمان زەردەخەنەیەکی لەژێر سمێڵەکانیەوە کرد، دەم و دەست سەیرێکی کردم و پێکەنی، وتی:

– بۆ دارا، تەنیا «ئیتالیا» ڤیزەی دەوێ.

هەرکە نەریمان وای وت، سیامەند و خەلیل و شازاد یەکسەڵەف دەستیان کردە قاقای پێکەنین. دختۆر نووری و بەهجەت وەلی پێ نەدەکەنین. دیار بوو ئەوان ئاگاداری چیرۆکەکەم نەبوون، جارێ نەیانبیستبۆوە. منیش ئیتر، بێ ئەوەی بەم پێکەنینە سوعبەتاوییەیان تەریق ببمەوە، دەم و دەست ئەو یادگارە شیرینەی کە ئەوان قاقا پێی پێ دەکەنین، وەک ئەلبوومێکی ڕەنگینی بۆندار، یەکەیەکەی لاپەڕە جوانەکانی، لەبەر چاومدا هەڵدەدرانەوە. زەردەخەنەیەکی ئارامیبەخشی پڕ لە تاسووقی، لەناو برادەرەکانمدا، خستە سەر لێوەکانمەوە. من خۆم ڕووداوەکەم بۆیان گێڕابۆوە:

هاوینی پار بوو، چووبوومە ئیسپانیا. لە ئیسپانیا، دوای بەسەربردنی دووهەفتەی خۆش لە بەرشەلۆنە، خەریک بووم دەگەڕامەوە پاریس. شەمەندەفەرەکەم پێش ئەوەی بگاتە سەر سنووری فەرەنسا، لە یەکێک لە شارۆچکەکانی سەرسنووری دیوی ئیسپانیا، لە portbou، رای گرت. من لەناو شەمەندەفەرەکە دانیشتبووم و جگەرەم دەکێشا. کچێک، لەگەڵ ژنێکی پیر کە دیار بوو لە وێستگەی ئەو شارە ئیسپانییەوە سەرکەوتبوونە ناو شەمەندەفەرەکە، هاتنە ناو هەمان فارگۆنەکەی منەوە و

لەتەنیشت پەنجەرەکەی دەستەڕاستی منەوە دانیشتن. کچەکە، هەرکە دانیشت و دانەنیشت (خەریک بوو جگەرەیەکی لە پاکەتەکەی دەردەهێنا) لەناکاو، کە چاوی بە من کەوت، وەک ئەوەی برایەکی چەند ساڵ ونبووی سەرگەردانی خۆی بینیبێتەوە، بە نیگایەکی گەشی پاک، پڕ لە پەرۆشی، پڕ لە خۆشەویستییەکی گەرم و قووڵ، جگەرەکەی لەدەست وشک ما. قەیرێک هەر سەیری کردم... پاشان شڵەژا، چاوی داگرت.

من دوای ئەوە نازانم بۆچی، یەکسەر حەزم کرد بگریم. نازانم لەو کاتەدا، ئەو هەستە تەڵزماوی و لێوانلێوی ئاسودەیی و هەم فیگارییە چی بوو، کە سەرتاپای ڕۆحمی لە ماوەی چرکەیەکدا داچڵەکاند! ڕووم کردە پەنجەرەکە، کەوتمە بیرکردنەوە. بە خۆمم وت: «سەیرە»، «ئەم کچە کێیە!»، «بۆ کوێ دەڕوا؟»، «ئەم پیرەژنە کێیە لەگەڵی؟».

شەمەندەفەرەکە بەڕێ کەوت. من ڕووم لە پەنجەرەکەی خۆم وەرگێڕا؛ بەشێوەیەک کە نەمدەتوانی خرۆشان و داخورپانی ڕۆحم بشارمەوە، سێرەم گرتەوە لای ئەوان. ئەویش لە هەمان کاتدا نیگای خۆی لەسەر پیرێژنەکە گواستەوە و بە دزە نیگایەک سەیرێکی دیکەی منی کردەوە.

ئەمجارەیان، ڕاستییەکەی، نەمدەتوانی تەماشای چاوەکانی بکەم. هەستم کرد ئەویش نەختێک شڵەژا.

خێرا (وەک ئەوەی پێی خۆش نەبێ کە پیرێژنەکە هەست بە شڵەژانەکەی بکا) سەیرێکی بەرامبەر خۆی و پیرێژنەکەی کردەوە و پاشان، وەک ئەوەی فڕکەی لەناکاوی پەپوولەیەکی بینیبێ، ئاوڕی بۆ لای دەرەوە، بۆ لای پەنجەرەکە دایەوە. بینیم: دڵخۆشی و ئاسودەییەکی پەمبە کەوتبوونە سەر ڕوخساری، نیوە زەردەخەنەیەکیش لەسەر لێوەکانی. قەیرێک هەروا مایەوە، ڕووی لە پەنجەرەکە وەرنەگێڕا. پاشان لەناکاو، بێ ئەوەی سەیرم بکا و ببینێ، وەک ئەوەی هەستی بەوە کردبێ کە من هێشتا هەر تەماشای دەکەم، شڵەژا. لە ئاکامدا سەری هەڵبڕی، بە دوو چاوی پڕ لە شەرم و ئەوین و پەرۆشییەوە سەیرێکی کردم. ئینجا وەک ئەوەی لە شتێک دڵنیا بووبێت، بە ئارامی و کەمێکیش بە شەرمەوە سەری خۆی داگرت.

من ئیتر ماوەیەکی زۆر، کە نیگای گەرم و پڕ لە پەرۆشی و بانگی چاوەکانی، پەیتا پەیتا گیانیان پڕکردم لە حەز و شەیدایی، خەریک بوو لە هەمان کاتدا شەپۆلی هەستێکی فیگاری و غەمێکی قورسی بێ ناونیشان لە ناخمدا سەری دەکرد.

لەناکاو، نازانم لەبەرچی، چەند دڵۆپە فرمێسکێک زانە قووڵایی چاوەکانمەوە و هێور هێور بەسەر ڕوومەتمدا هاتنە خوارەوە.

بێ ئەوەی تەماشای بکەم، هەستم دەکرد و دەمزانی کە تەماشام دەکا. کە سەرم هەڵبڕی، چاوی بە فرمێسکەکانم کەوت. بینیم لەناکاو ڕوخساری گۆڕا بوو،

حەپەسانێکی تێکەڵ بە هەستێکی غەمگینی لەسەر نیشت. من بە دوو چاوی فرمێسک تیا قەتیسماوی خۆمەوە سەیریم دەکرد. ئەویش (کە چاوەکانی هێندە پاک و گەش و ڕوون بوون، نەدەکرا ئەو هەستی خۆشەویستی و میهرەبانییە گەرمەیان تێدا ون ببێ) بە سەرسوڕمان و حەپەسانێکی بێدەنگ داچڵەکابوو، سەیری کردم.

لە شڵەژانی خۆیدا، خێرا سەیرێکی بەرامبەر خۆی – پیرێژنەکەی کرد، ئینجا لەناکاو هەڵسایەوە، بێ ئەوەی سەیری هیچ شتێک بکا، بەپەلەپڕووزێ لە کورسییەکان هاتە دەرەوە. بە ڕێڕەوەکەی نێوانماندا، بەرەو دەرگای پشتەوەی من، بە هەنگاوی توند و خێرا ڕێگای گرتەبەر. ڕۆیشت. لە دڵی خۆمدا، وتم: «دەچێتە تەوالێت».

کە ڕۆیشت، ماوەیەکی یەکجار زۆری، نزیکەی دە دەقیقەی پێ چوو. لەو ماوەیەدا پیرێژنەکە دوو جاران لەسەر کورسییەکەی خۆیەوە، بەلای دەستە چەپەوە خۆی لار دەکردەوە و سەیری ناو دەرگای فارگۆنەکەی دەکرد (ئەو ڕێگایەی دەچۆوە سەر تەوالێتەکە).

بە خۆمم دەگوت: «لەوانەشە چووبێتە قاوەخانەکە و بیەوێ منیش بچم، لەوێ هەر هیچ نەبێ بتوانین دوو قسە بکەین».

دەمویست بچم، بەڵام لەوە دەترسام پیرێژنەکە هەستی بە نێوانما کردبێ، یان ئەویش بە دوامەوە بێتە قاوەخانەکە. ئەم هەڵوێستەم بە جوان و گونجاو نەدەزانی. لە کۆتاییدا وتم: «دەچم». خەریک بوو هەڵسم، دەنگی کردنەوەی دەرگای فارگۆنەکە و پاشانیش دەنگی هەنگاوەکانی، خاویان کردمەوە.

هات دانیشتەوە. من بە غەمگینییەوە، لە پەنجەرەوە سەیری دەرەوەم دەکرد. ئەویش لەگەڵ پیرێژنەکە، بە دەنگێکی زۆر نزم و نادیار، بەڵام دەمزانی بە ئیسپانی قسەدەکەن، ورتە ورتیان بوو.

پێش ئەوەی بگەینە شارۆچکەی Cebere، ئەو شارۆچکەیەی دووایین شارۆچکەی سەرزەمینی ئیسپانیا بوو، سنووری هەر سێ وڵاتی ئیسپانیا و فەڕەنسا و ئیتاڵیای بە یەکتری دەبەستەوە؛ دڵەکوتێ و نائارامیەکی کوشندە چنگی لە ڕۆحم گیر کردبوو، بەخۆمم گوت: «ئێستا ئەوەتا وا گەیشتین»، «بەڵام ئێمە لەسەر سنووری سێ وڵاتداین»، «ئەم کچە بەرەو کوێ دەڕوا؟».

ئەم پرسیارەم ئاراستەی خۆم دەکرد و بە سۆزێکی غەمگین و پڕ لە پەرۆشیەوە سەیریم دەکرد. ئەویش چاوەکانی گەش، پاک، ڕووناک «بەڵام ئەمجارەیان غەمێکی قووڵیان تێ کەوتبوون» سەیری بنمیچی شەمەندەفەرەکەی دەکرد، بەبێ ئەوەی هیچ وەڵامێکم بداتەوە.

شەمەندەفەرەکە خەریک بوو ڕای دەگرت. لەناکاو هەردووکیان پێکەوە هەڵسانەوە، کەوتنە خۆکۆکردنەوەی خۆیان. جار جار بە نیگایەکی مەلوول، بێدەنگ، نیگایەکی

دەکردم، وەک ئەوەی بیەوێ بۆ دوایین جار بەشێک لە ڕۆحم، چلێک لە بوونم بە نیگای خۆی دەسکەنە بکات و لەگەڵ خۆی ببا.

من دەبوایە هەڵنەستمەوە، دەبوایە لەناو هەمان شەمەندەفەرەکەی خۆم بمێنمەوە و چاوەڕێ بکەم بۆ ئەوەی شەمەندەفەرەکە پێنج دەقیقەی تر بەڕێ بکەوێتەوە: حەوت سەعاتی دیکە دەگەیشتمەوە ماڵەوە، لە پاریس. بەڵام کە بینیم ئەوان ڕۆیشتن، ئیتر منیش یەکسەر بەپەلە خۆم کۆکردەوە و جانتاکەم گرتەدەست، بەدووای ئەواندا دابەزیم.

مانگەشەوێکی خۆش بوو. کزەبایەکی فێنکی دەهات. لەسەر شۆستەکەدا، من لە دوواوە و ئەوان لە پێشەوە، ژن و پیاوێک و چەند منداڵێک کەوتبوونە نێوانمانەوە، لەڕیزی پێشەوەی هەمووشماندا، حەشاماتێکی زۆر لە خەڵک، لەناو تەم و تاریکایی سەر شۆستەکەدا ڕیزەیان بەستبوو کە بە ڕێڕەوەکەدا بگەنە بەردەم پۆلیسەکانی بەردەرگا، بۆ ئەوەی پەساپۆرتەکانیان پیشان بدەن و بتوانن بچنە ناو خاکی فەرەنساوە، یانیش لەوێوە هەریەکەیان بەرەو وڵاتێک، بەرەو مەنزڵگایەکی دیکە سەفەر بکا.

من تا ئەوکاتەی لە پیشاندانی پەساپۆرتەکەم بە پۆلیسی سەر سنوور بوومەوە، هەر خەمی ئەوەم بوو کە هێندە لێییان دوور نەکەومەوە. کە گەیشتمە ناو ساڵۆنەکەش، ئیتر خەڵک هەر بابا بوو ڕایان دەکرد بەرەو شوێنی پارە گۆڕینەوە، بەرەو پرسگا، بەرەو حانووت، یانیش زۆر بە پەلەتر دادەبەزینە خوارەوە و دەچوون هێڵی شەمەندەفەرەکەی خۆیان بدۆزنەوە.

من چاوم هەر بە لای ئەوانەوە بوو. لەناکاو دیتم هەردووکیان پێکەوە دابەزینە خوارەوە، بۆ ژێر زەمینەکە. ئیتر منیش بەدووایانەوە دابەزیم. لەژێر زەمینەکەدا توانیم بەپەلە خۆم بگەیەنمە لای هەمان پێپیلکەکەی ئەوان و، سەرکەوتم.

ئەوان لەسەر شۆستەی شەمەندەفەرەکەدا، لەناو تەم و تاریکایی نیوەشەوەدا، وەک دەیان خەڵکی تر – کە هەر بابا بوو ڕایان دەکرد و خۆیان دەگەیاندە ناو شەمەندەفەرەکە – چاویا دەگێڕا و بە پەلەپرۆزێ کەوتبوون. لەئاکامدا، بەسەر پێپیلکەی یەکێک لە فارگۆنەکانی شەمەندەفەرەکە کەوتن. خۆیان کردە ژوورەوە.

منیش لە نزیک دەرگای فارگۆنەکەی تەنشت ئەوان، هەر لەسەر شۆستە ڕاوەستابووم. سەرم بەرزکردەوە، ڕووم کردە گەنجێکی مووزەردی سەروقژ بژ، کە سەری خۆی لە پەنجەرەی شەمەندەفەرەکەوە دەرهێنابوو و هەوای پاکی نیوە شەوی هەڵدەمژی. بەپەلە بە زمانی فەرەنسی لێم پرسی:

– ئەو شەمەندەفەرە بەرەو کوێ دەڕوا؟

باش تێم نەگەیشت، بەڵام بە دەنگێکی بەرز، بەپەلە وەڵامی دامەوە:

–میلانۆ، میلانۆ.

کە ئەمەی وت، من گەیشتبوومە سەرسێیەم چینی پێپیلکەی شەمەندەفەرەکە،

سەرکەوتم.

دووای ئەوە، بە ڕێڕەوی ناو شەمەندەفەرەکەوە خۆم گەیاندە ناو هەمان فارگۆنەکەی ئەوانەوە. لەناو فارگۆنەکەی ئەواندا، تەماشام کرد دیتم: هەردووکیان، لەوبەری فارگۆنەکەدا، لەناو ڕێڕەوەکەدا، خەریک بوون جانتا و کەلوپەلەکانیان دەخستە ژوورەکەیانەوە. ئیتر بەیەکجاری دڵم ئاوی خواردەوە و سیچەنم گرت. شەمەندەفەرەکە کەوتە جووڵە جووڵ، خەریک بوو بەڕێ دەکەوت. لە دڵی خۆمدا گوتم: «تەواو ئیتر، دەچمە میلانۆ» ، «ناچمەوە پاریس» .

زۆر زەحمەت بوو بتوانم بەناو ڕێڕەوی فارگۆنەکەدا تێپەڕ بم، چونکە ڕێڕەوەکە پڕبوو لە خەڵک. ئاوڕم بۆ لای هەر ژوورێکیش دەدایەوە، خەڵکیان تیابوو، پەردەکانیان دادابووەوە و گڵۆپەکانیان کوژاندبۆوە. تەماشام کرد: «کچەکە» ، لە بەردەرگای ژوورەکەی خۆیاندا راوەستابوو، لە دوورەوە، بەپەلە، بەڵام زۆر بە شاگەشکەیی و دڵخۆشییەوە، دەستی راستی بەرز کردەوە: یەک دوو جاران بەدڵخۆشی و پێکەنینەوە دەستی راوەشاند و چووە ژوورەوە.

بەم ئاخێزەی ئەو، خەریک بوو لە خۆشیان باڵ بگرم. هەتا بلێیی گەشامەوە. «بەڵام» بە خۆمم گوت «باشە، من بلیتی بەرەو ئیتالیام نەبڕیوە!» ، «پەساپۆرتەکەشم، پەساپۆرتی پەناهەندانی نەرویجییە و لە فەرەنسا دەژیم، بۆ ئیتالیا ڤیزەی دەوێ» ، «چی بکەم؟» . لەم بیرکردنەوەیەدا بووم، لەوسەری فارگۆنەکەوە شەپقەی پۆلیسێکم بینی. داچڵەکام. یەکسەر رووم وەرگێڕا، بەرەو دوواوە گەڕامەوە. چووم لە داڵانەکەی بەردەم ئاودەستخانەکە راوەستام. بیرم لەوە دەکردەوە، کە بۆ ماوەیەکی کورت، تا ئەوکاتەی پۆلیسی سنوور» لە داواکردنی پەساپۆرت تەواو دەبن، بچم خۆم لەناو ئاودەسخانەکە بشارمەوە.

دڵم بە تەپە تەپ کەوتبوو. لەوکاتەدا یەکسەر مەوجوود و ئەسعەدم بیر هاتەوە، کە وەختی خۆی، لە نامەیەکیاندا بۆیان نووسیبووم، گوایە کاتێ ویستوویانە لە ئەڵمانیاوە خۆیان بگەیەننە هۆڵندە، هیچ پەساپۆرتێک، هیچ ڕەگەزنامە و هیچ ناسنامەیەکیان پێ نەبوو کە نیشان بدا سەر بە وڵاتێک یان دەوڵەتێکی ئەم زەمینەن، ئیتر لەناو شەمەندەفەراندا، لەناو پاپۆڕاندا، هەمیشە خۆیان «لەناو ئاودەسخانانداا» شاردۆتەوە، تا گەیشتوونەتە ئەمستردام و لەوێ داوای مافی پەناهندەییان کردووە.

دەستم نایە سەر دەستووی ئاودەستخانەکە، دەمویست دەرگاکە بکەمەوە و بچمە ژوورەوە، بینیم پۆلیسێک لە ئاودەسخانەکە هاتە دەرەوە، بێ یەک و دوو، یەکسەر داوای پەساپۆرتی لێ کردم.

لەوە بەدووا، هەستم کرد کە تازە ئیتر بێهودەیە! سەعاتێکی ڕەبەق لەناو شەمەندەفەرەکەدا، لە ژووری حجزکراواندا، لەسەر کورسییەکی قەدیفەی شین، لە

تەنیشت پۆلیسێک، کە بەدرێژایی ئەو ماوەیە، بێدەنگ، هەر خەریکی نوستن بوو.. چاوەڕێم کرد! تا گەیشتمە یەکەم شاری سەر سنووری ئیتالیا. ئیتر لەوێش، بلیتێکیان پێ کریم و ڕێگا و ڕێگا بەرەو پاریس گەڕامەوە).

سیامەند هەر پێدەکەنی، لە کۆتایشدا بەدەم پێکەنینەوە وتی:

– تۆ دەبووایە پێش ئەوەی بچیتە بەرشەلۆنە، لە پاریس بیرت لە ڤیزەیەکی ئیتالیا بکردایەتەوە، کوڕی باش! نەریمانیش کە لە پێکەنینە درێژخایەنەکەی وەستا، بەدەم کۆخە کۆخی دوای پێکەنینەکەوە، وتی:

– لە دینت بەم، دارا.

ئینجا، سیامەند، کە هەمیشە لە هەموو برادەرەکانم زیاتر حەزی دەکرد بزانێ کە بۆچی ئەو سەفەرەی بەرەو بەرشەلۆنە دەکەم، پرسی:

– باشە، دارا، توو شەرەف، تۆ لەپێناو هەمان ئەو کچە ناچیتەوە ئیسپانیا؟

منیش وتم:

– کام کچ؟

بە چەناگە هێمای بۆلایەک کرد و بە زەردەخەنەوە وتی:

– کچی ناو شەمەندەفەرەکە، کچە ئیسپانییەکە؟

دختۆر نووری کونجکۆلانە وەدەنگ هات:

– ئێ، دە – دەی، بۆ کچە ئیسپانییان دەچێتە ئیسپانیا! نەریمان پرسی:

– بەڵام سەیرە! ئایا هەمان کچە، دارا؟ ئەو کچەی ناو شەمەندەفەرەکە ئیسپانی بوو؟

من خەریک بووم بڵێم: بەڵێ. لەم کاتەدا، شازاد، کە لەسەرخۆ قەڵەمی بە کاغەزێکی سەر مێزەکە دادەهێنا، پشتی لە کورسییەکەی کردەوە، وتی:

– دارا لە «جوانی» زیاتر، بە دوای هیچ شتێکی تردا ناگەڕێ...

بەهجەت وەلی، ڕووی لە شازاد کرد:

– دە بیبڕەوە، شازاد، دیسان!

– بە «جوانی» سەغڵەت دەبی، مامۆستا؟

ئەویش بە هەمان تەوس و تانووتەوە، بەڵام زۆر بەنەرمی، وتی:

– کاکە گیان، تۆ شاعیری، خۆ ئەو شاعیر نییە!

شازاد وتی:

– خۆ هەر کەسێک، با شاعیریش نەبێ، حەزدەکا لە غەوغای ژیانی پاریس دوور

بکەوێتەوە و بچێ لە باوەشی سروشت ڕۆحی خۆی بە جوانی و پاکیی سروشت زاخ بداتەوە. سەفەر خۆشە.

بەهجەت وەلی، کەمێک نەرم بۆوە، وتی:

– باشە، قەیناکە: سەفەر و هەموو ئەم شتە قۆڕانەی تریش، بەڵام «جوانی».. تۆ هەمیشە ئەم وشەیە بە زارتەوەیە. مەبەستت چییە لە «جوانی»؟

شازاد وتی:

– ئەوەیە، ئیتر، ئەوکەسانەی کە بەدووای پارە و «شتە قۆڕەکانی» ژیان کەوتوون، هەرگیز ناتوانن لە «جوانی» تێ بگەن.

بەهجەت وەلی دەنگی کەمێک بەرز کردەوە:

– ئێوەش، ئێوەی شاعیران، کە ئیتر ناتوانن خۆتان لەگەڵ شارستانییەت و ژیانی تازە ڕابهێنن، هەمیشە پەنا دەبەنە بەر «جوانی» و «بەهەشتی ونبوو» و ئەم شتە قۆڕانە.

نەریمان، بێ ئەوەی ڕوو لە بەهجەت وەلی بکا، بە قسە هات:

– «جوانی» بۆچی شتی قۆڕە، باوکم؟

بەهجەت وەلی، ڕووی هێشتا لە شازاد بوو، وتی:

– ناویش لەم شتە قۆڕانە دەنێن «هونەر» یان «شیعر».

– من قسەم نەما..

لەو دەمەدا خەلیل بواری نەدا چیتر هیچ کەسێک قسەی تر بکا، حەزی نەکرد گفتوگۆکە زیاتر پەل بهاوێ و هاوڕێکان بکەونە دەمەقاڵێی توند و تیژەوە، وتی:

– تکایە دە وازبێنن، باوکم! بەخوا ئیتر هەر ئەوەیە: لەدەست مشکەکانی ژوورەکەی خۆی، پاریس بەجێ دەهێڵێ.

5

لە تووڵووز، دوای ئەوەی لە هوتێلەکە دووشێکم وەرگرت و چووم لە ژوورەکەمدا پشوویەکی کورتم دا، یەکسەر بۆرد و ستاند و کەلوپەلەکانی ڕەسم کردنم خستنە سەر شان و بەرەو ناوەڕاستی شار بەڕێ کەوتم.

ئەو ئێوارەیە لە تووڵووز، لەناو سەنتەری شارەکەدا هێندەی گەڕام و سووڕام و چاوم گێڕا، هیچ مەیدانێک، هیچ شوێنێکی ئاوهام نەدۆزیەوە کە نیگارکێشەکان – وەک ئەوەی لەپاریس هەیە – تێیدا کۆببنەوە و خەڵکیش ڕاهاتبن ڕووی تێ بکەن و داوای پۆرترێت دروستکردنیان لێ بکەن.. تەنانەت هیچ نیگارکێشێکم لە هیچ قوژبن و

مەیدانێکی شارەکەدا چاو پێ نەکەوت. لە ئاکامدا چووم لەژێر سێبەری بنە درەختێکی گەورە و سەرکەشی مەیدانی (ویلسۆن - wilson) کە یەکێکە لە مەیدانە هەرە ڕازاوە و بەداروبار و قەرەباڵغەکانی شاری تووڵووز، تەختە ڕەسمەکەم هەڵدا و یەکێک لە پۆرترێتە کۆنەکانی لە پاریس کردبوو، هەڵواسی.

جگەرەیەکم داگیرساند، لە دڵی خۆمدا دەمگوت: «پێش ئەوەی بەرەو ئیسپانیا بەڕێ کەوم، تۆ بڵێی بتوانم لێرە چەند پۆرترێتێک دروست بکەم و هەندێ پارەی دیکەم دەست بکەوێ؟».

لەتەنیشت ستاندەکەم، لەسەر کورسی - بەردێکی بچکۆلە دانیشتبووم. بەدەم گوێگرتن لە دەمبەدمب و ئاهەنگی دڵبزوێنی چەند گەنجێکی شەپڕێوی مەکسیکی کە لەوبەرمەوە بۆ پارە پەیداکردن لەناو خەڵکەکە سازیان کردبوو، تەماشای پەیکەری بەرزی ئەو شاعیرەم دەکرد کە لە ناوەڕاستی مەیدانی ویلسن Wilson داندرابوو. پەیکەری شاعیرەکە، لەژێری نووسرابوو گودوولی Goudouli: دەستی ڕاستی لەسەر چۆکی دانابوو، بە دەستەکەی دیکەشی کتێبێکی بە دەستەوە گرتبوو، زەردەخەنەیەکی شاعیرانە لەسەر لێوەکانی بوو. یەکسەر شازادم بیر هاتەوە. ئەگەر لێرە بووایە، دەیگوت: «ئەمەش بەدبەختێکی دیکەی هاوڕێی خۆمان».

- ڕاستییەکەت دەوێ: هونەرمەند، ئەگەر فەرەنسی بێ یان کورد بێ.. چارەنووسی هەمان چارەنووسە.

- ئێ، وایە: تۆ لە پەنجەرەی قەسرێکەوە یان لە پەنجەرەی کوختێکەوە تەماشای دەریا بکەیت.. دەریا هەمان دەریایە.

- وا نییە.

- چۆن؟

- هونەرمەندێک لە فەرەنسا لەدایک بێت، بەختەوەرترە لەچاو ئەو هونەرمەندەی لە پاکستان لەدایک دەبێت.

خەلیل هەڵی دایە، گوتی:

- باشە، خۆ، دارا وەک ئەوە وایە لە فەرەنسا لەدایک بووبێت، ئەم بەدبەختی و مەرگەساتییە چییە کە بەردەوام هەستی پێ دەکا؟

- هونەرمەند سەر بە هەر نەتەوەیەک و لە هەر سەردەمێکدا بێت، تەنیا بەدوای یەک شتدا دەگەڕێ: جوانی... یان ڕاستتر: دروستکردنی جوانی. تەواو.

- کەواتە، تۆ دەتوانی لە کەرکووک، لە مۆنماخت، لە قەندەهار، لە لەندەن.. لە هەموو شوێنێکدا ئەو جوانییە دروست بکەیت!

- وایە.

- ئەدی، کەواتە، ئەو مەرەقەی تۆ چییە: سانتیاگۆ، سانتیاگۆ، سانتیاگۆ..؟

هێشتا جگەرەی یەکەمم نەکوژاندبوو لەناکاو پیرەژنێک شیرازەی خەیاڵی پچڕیم. دەستی منداڵێکی گرتبوو، سەیری پۆرترێتی هەڵواسراوی سەر ستاندەکەمی دەکرد، بە زەردەخەنەیەکی گەش و پڕ لە میهرەبانییەوە لێم نزیک کەوتەوە و داوای لێ کردم کە پۆرترێتێک بۆ ئەو منداڵەی دروست بکەم. ئەمە یەکەمین پۆرترێت بوو لە تووڵووز دروستی بکەم. دوای ئەویش، یەکسەر کچێک هات، پاشانیش پیاوێک...

خۆر خەریک بوو ئاوا دەبوو، تاریکایی وردە وردە باڵەکانی خۆی بەسەر لوتکەی ئاپارتمان و بانیژەکاندا، بەسەر لق و پۆپی گەڵای درەختەکاندا پەخش دەکرد. من ئاگام لە ئاهەنگ و ئاپۆڕەی خەڵکەکەی دەوروپشتم نەمابوو، لە کاتژمێر چوار و نیوەوە هەر خەریکی دروستکردنی پۆرترێت بووم. دەست و پەنجەکانم کەمێک ئازاریان دەدام و هەستم بە کەمێک هیلاکی و برسێتی دەکرد. لەناکاو لەودەمەی کە من تەماشای شانی مۆدێلەکەی بەرامبەر خۆم دەکرد و خەریک بووم هێڵێکی چەماوەی تۆخ بەسەر تابلۆکەدا بکێشم، لەپشت سەرمەوە دەنگێکی ئافرەتانە ڕایچڵەکاندم:

- پۆرترێتێکی بەڕاستی نایاب!

ئاوڕێکم دایەوە: ئافرەتێکی سەروتەبەش پان، قژ لوولی کاکۆڵ هەندێ تاڵ تاڵ سپی، عەینەگ لەچاو. هەمان ئەو ئافرەتە بوو کە ماوەیەک پێشتر کاتێ خەریک بووم وێنەی کوڕێکی گەنجم دەکێشا، لە تەنیشتمەوە ڕاوەستابوو جاربەجار تەماشای بزاوتی دەست و پەنجەمی دەکرد، جاربەجاریش نزیکتر دەکەوتەوە و سەری دەهێنایە پێشەوە، لە تابلۆکەی بەردەستم ورد بۆوە: فیگەر و هێڵەکانی ناو تابلۆکەمی بە ڕوخساری کوڕە گەنجەکە بەراورد دەکرد. وتم: «سوپاس».

لەدووامەوە درێژەی پێ دا:

- ئەمە یەکەمجارە بەڕاستی کە ئەم جۆرە شێوازەی نیگارکێشان دەبینم!

ڕووم لە تابلۆکەم بوو، پانتاییەکی سپیم بە سێبەری خاڵ خاڵ پڕدەکردەوە:

- ئەگەر حەز بکەی، پۆرترێتێک بە هەمان شێواز بۆ تۆش دروست دەکەم.

بێ ئەوەی بیبینم، هەستم بە زەردەخەنەی سەر ڕوخساری کرد:

- باشە دەی چاوەڕێ دەکەم.

من یەکسەر لەو پێشنیارەی کردم پەژیوان بوومەوە، چونکە تابلێی برسی و ماندوو بووم، دەبووایە دەست لە نیگارکێشان هەڵبگرم و بچم لە چێشتخانەیەک نانێک بخۆم و پشوویەک بدەم.

باش بوو، دەرەنگتر کە ئاوڕم دایەوە، ئافرەتەکە لەو ماوەیەی خەریک بووم تابلۆکەی بەردەستم تەواو دەکرد لەو ناوە نەمابوو. چووبوو لەسەر یەکێک لە کورسییە درێژەکانی

ناو باخچەکە، لەژێر تیشکی سەوزی عەلەتریکێکی بەرز دانیشتبوو، کتێبێکی دەخوێندەوە.

زوو بۆرد و ستاندەکەم لێک نان، کەلوپەلەکانی دیکەشم کۆکردنەوە و لەشێوەی جەنتایەکی پڕی درێژکۆلانە - کە لە بالینگانی دەرۆزەکەرێکی ئەورووپی دەچوو - لەژێر درەختەکەدا دامنان. هێشتا مامبوو بگەمە لای ئافرەتە عەینەگ لەچاوەکە، تەماشایەکی کردم و سەری لار کردەوە، ڕووانییە شوێنی تەختەڕەسم و ستاندەکەم. بە سەرسامییەکی گلەییباری دۆستانەوە، وتی:

- دەبینم داتخست؟

خۆم گەیاندە سەر کورسیەکە، ڕەتاو، وەک ئەوەی لە شەڕێکی سەخت گەڕابێتمەوە، لەتەنیشتیەوە، پاڵ کەوتم. ئافرەتە عەینەگ لەچاوەکە پشتی لە کورسییەکە کردەوە، وتی:

- من تەنیا بۆ ساتە وەختێک پشوویەکم دا. دەمێک بوو بەپێوە وەستابووم.

بە شێوازێک کە بتوانم هیلاکی و ماندوویی خۆم پیشان بدەم، هەروەها بە زەردەخەنەیەکی دۆستانەی داوای لێبوردن کردنەوە، پێم وت:

- ئێستا تابلێیی ماندووم. دڵنیام ئەگەر ڕەسمیشم بکردیتایە، نەمدەتوانی جوانیت بەو شێوەی هەیە بگوازمەوە..

عەینەگەکەی لەچاو کردە:

- قەیناکە.

ئنجا وتی:

- مەبەستی من، زیاتر شێوازەکەت بوو، شێوازی نیگارکێشانت.

کتێبەکەی خستە ناو جەنتاکەیەوە و لەناکاو، وتی:

- لەوە دەچێ ئەم شێوازەی ئێستات، لە تابلۆکانیشتدا بەکاربهێنی؟

وتم: «بەڵێ. بەم شێوازە ڕاهاتووم و زۆر حەزی لێ دەکەم».

وتی:

- هەرکە یەکەم جار پۆرترێتی کوڕە گەنجەکەتم بینی، شێوازەکەت چووە دڵمەوە و شتێک هات بە خەیاڵما. بیرم بۆ شتێک چوو.

- چی؟

کەمێک ڕاما. دیار بوو دەیویست سۆراغی شتێکم لێ بکا، دوودڵ بوو. وتی:

- تۆ خەڵکی تولووز نیت.

وتم: «نە».

تەماشای قەڵەمەکەی دەستیم دەکرد، وەک ئەوەی خۆی ئامادە بکات هەڤپەیڤینییێکی ڕۆژنامەنووسیم لەگەڵ ساز بکات، وتم:

- من کوردی عیراقم، لە پاریس دەژیم. ڕەسم دەکەم و کاری هونەریی دیکەش دەکەم.

- نەخش و نیگاری ناو کتێبان.. کارت تێدا کردوون؟

هەندێک بێباک وتم:

- نەمکردۆتە پیشەیەک، بەڵام چەند جارێک بۆ هاوڕێ نووسەرەکانی خۆمم کردوون.

هەردوو دەستی خستە سەر جەنتاکەی سەر چۆکی:

- من سیناریۆ و ڕۆمان دەنووسم.

- بەڵێ.

- پێویستیم بە هەندێ وێنە و نیگاری جوان هەیە، دەمەوێ لەگەڵ ئەو ڕۆمانەی خەریکە ئێستا چاپی دەکەم بڵاویان بکەمەوە.

من دەمودەست لای خۆمەوە پرۆژەکەم بەگەن کرد. لە دڵی خۆمدا وتم «ئەگەر تەنیا پازدە وێنەی بۆ بکەم، ئەوا بەلای کەمەوە، لە دوو هەزار فرەنک کەمترم ناداتێ». وتم:

- چەند وێنەت دەوێ؟

بیرێکی کردەوە:

- دە دووازدە یەک.

گورج هەڵسامەوە سەرپێ، زەردەخەنەیەکم بۆی کرد، وتم: «باش».

لە چێشتخانەیەکی نزیک مەیدانی ئێسکیغۆل، بەرامبەر یەکتر، تازە لە خواردن ببووینەوە. ئەو ریکاردێک، منیش پەنەشەیەکم لەبەردەم بوو.

ئۆریانا ئێرنۆ، ئاسوودەیی لەسەر لێو، بێدەنگ، تەماشای ڕێبوارەکانی دەرەوەی دەکرد، منیش بە دزەنیگاوە تەماشای چەماوەیی شان و مل و گەردەنیم دەکرد کە پاشماوەی جوانییەکی کۆن و ماندوویان پێوە دیار بوو.

ئۆریانا، وەک لەسەر بەرگی کتێبێکی بڵاوکراوەی خۆیدا- کە لە کاتی نانخواردن پیشانی دام - نووسیویەتی کە پازدە ساڵە لەگەڵ «کۆمەڵەی خاچی سوور» لە شاری تووڵووز کاردەکات و تا ئێستا دوو سیناریۆ و سێ ڕۆمانی بڵاوکردۆتەوە، لەگەڵ دەیان ڕاپۆرتی تەلەڤزیۆنی لەبارەی جەنگ. من، بەڕاستی، کە بیرم لێ دەکردەوە، بەلامەوە شتێکی گەلێک سەرنجراکێش بوو کە ئەو ئافرەتە لە ماوەی ئەو پازدە ساڵەدا توانیبێتی ئەو هەموو وڵاتانەی ئەفریقای باشوور و ئاسیا و ئەمریکای لاتین بگەڕێت و ئەو هەموو ڕووداوە سەیرە جۆراوجۆرە سامناکانە ببینێت و بیەوێ بە ڕۆمان و سیناریۆ

بیاننووسێتەوە!

ئاخۆ لە ئاکامی بینینی ئەو هەموو خەڵک و ئەزموونە هەژەندانەی لەو وڵاتانەدا بینیونی، ئێستا چۆن دەڕوانێتە ژیان؟ زۆر حەزم دەکرد لێی تێ بگەم و پرسیاری لێ بکەم:

– باشە ڕۆمانەکەت باسی چی دەکا؟

ئێستێکی کرد و کەمێک ڕاما. زەردەخەنەیەک نیشتە سەر لێوی:

– حەز دەکەم بزانم، تۆ ڕۆمان دەخوێنیتەوە؟

من کە نەمدەویست درۆی لەگەڵ بکەم، وتم: «نەء»؛ پاشان وتم:

– ئەوەندە نا.

دیار بوو ئەزموونی نووسینی زۆر بوو، وتی:

– دەزانی؛ ڕۆمان وەک نیگارکێشان نییە.. ڕۆمان ناتوانێ باس تەنیا لە یەک بابەت بکا.

بە وردی گوێم لێی ڕاگرتبوو.

– تۆ پرسیارم لێ دەکەی: ڕۆمانەکەم باسی چی دەکا؟ ڕۆمان هەمیشە لە جیهانێکی سەرتاپاییی دەدوێ، لە هەموو دنیا و ژیان و لە هەموو شتەکان دەدوێ لە یەک کاتدا، ڕووانینێکی هەمووانی بۆ هەموو ژیان و دنیای ئەمڕۆ پێکرا پێشچاو دەخات. ڕۆمان، کەواتە لە هیچ بابەتێکی دیاریکراو نادوێ، بەڵکو ڕوانینێکە.

وتم: مەبەستت لە ڕووانین چییە؟

– چۆنیەتی سەیرکردنە ژیان. بەکورتی.

کەمێک بیرم کردەوە، وتم:

– کەواتە، ئەمە لە ڕۆماننووسێکەوە بۆ ڕۆماننووسێکی دیکە دەگۆڕێ.

وتی: بەڵێ، هەر ڕۆماننووسێک ڕووانگەی تایبەتی خۆی هەیە بۆ سەیرکردنە ژیان.

نەختێ ڕاما. ئینجا دەستی بۆ عەینەگی سەر مێزەکەی درێژ کرد و بە نەغمەیەکی ئازاراوییەوە وتی:

– بەڵام واتێ دەگەم ئەمڕۆ کەم ڕۆماننووس هەن، کەم تا زۆر هەست بە لەناوچوونی مرۆڤ و بەها مرۆڤایەتیەکانی ژیانی ئەمڕۆمان نەکەن.

– چۆن؟

– ئەمڕۆ تەنانەت ساتە هەرە ئاسوودە و پڕ خۆشییەکانیش، لای هەر کەسێکی ئەمڕۆ، لای هەموو خێزانێک، لە هەموو وڵاتێکدا تەمەنیان لە چەند ڕۆژێک، لە چەند هەفتەیەک، یا ئەوپەڕی لە چەند مانگێک، تۆ بڵێ لە ساڵێک زیاتر تێپەڕ ناکا.

هەستم دەکرد لە کانگای سووتاوی خۆمەوە قسە دەکا. درێژەی بە قسەکانی دا:

– ئەم خاسیەتە سامناکەی کۆمەڵگەی ئەمڕۆی مرۆڤایەتی بۆتە سروشتێک. هەر بۆیەش مرۆڤی ئەمڕۆ حەزدەکا هەتا پێی دەکرێ باوەش بە زۆرترین ژیاندا بکات و زیاترین چێژ لە ئەمڕۆدا ببینێ.

– بەڵێ. بە بۆچوونی منیش: فەلسەفەی ئاسوودەیی و بەختەوەری چیرۆکێک بوو.. تەواو. بەسەرچوو.

من لەو دەمەدا بیرم لە ژیانی خێزانداریی خۆی دەکردەوە. ماوەیەک پێشتر بۆی دەگێڕامەوە کە چۆن هەر لە تەمەنی منداڵییەوە لە باوەشی باوانی بێ بەری کراوە. ئەو وەختەی تەمەنی چوارساڵان بووە، باوکی چۆتە شەڕ و شەهید کراوە، ئیتر دوای ئەوەش، دایکی بەرەو ئەڵمانیا، براکەی بەرەو ئامریکا، خوشکەکانیشی بەخۆی و مێرد و منداڵەکانیانەوە، بەرەو سوید، خۆیشی بەرەو فەرەنسا پەراگەندە بوونە؛ لە فەرەنساش چۆن تەنیا دوای ساڵێک بەسەر ڕابووردنی شووکردنی بە دختۆرێکی کەمبۆدی، دەوڵەتی کەمبۆدیا ئەو دختۆرەی مێردەکەیان، لەبەر ئەوەی جارێکیان بە نهێنی سنووری بڕیوە و گەڕاوەتەوە وڵاتەکەی خۆی بۆ ئەوەی منداڵە نەخۆش و دەردەدارە پێشمەرگەکانی کەمبۆدیا تیمار بکات، گرتوویانە و گوللەبارانیان کردووە.

ئۆریانا خەریک بوو بڵێ «نەخێر..»؛ من قسەکەیم پێ بڕی، گوتم:

– ئینجا تۆ لە ڕۆمانەکەتدا چ ڕووداوێک دەگێڕیتەوە، باسی چی دەکەی؟

– من لەم ڕۆمانەمدا دەمەوێ باسی مردن بکەم.

– مردن؟

– لەناوچوونی ساتەکان، پەراگەندە بوونی ئاسوودەییمان؛ فەلسەفەی بەسەر چوونی ئێستامان. لەمەش گرنگتر: ئێمەی مرۆڤ لە هەمبەر ئەم واقیعەدا چی بکەین؟ چۆن بژین، هەڵوێستمان چی بێ؟

تەماشای یەکترمان دەکرد. ئەو درێژەی پێ دا:

– ئەمڕۆ مەترسیی لەناوچوون هەموو بەستێنێکی ژیان و شارستانیەتی گرتۆتەوە؛ مردن لە هەموو قوژبنێکی دنیادا هەڕەشە لە بوونی مرۆڤ دەکا.

وتم: ڕابووردنی دەقیقەیەک، سیس هەڵگەڕانی گیایەک.. ئەمانە هەمووی مردنن.

وتی: بۆیە ئیتر هیچ زنجیرە ڕووداوێکی یەک لە دوای یەک لە ڕۆمانەدا نییە.

پاشان وتی:

– تۆ جارێ ڕۆمانەکەت نەخوێندۆتەوە، بەڵام من دڵنیام، هەر بە خوێندنەوەی یەکەمین لاپەڕەکانی، وێنەی زۆرت لەلا دروست دەبن.

ئینجا پێکەنی، وتی:

– هەرچۆنێک بێ، وابزانم تۆ «سەبارەت بەوەی نیگارکێشی» حەز دەکەی زیاتر وێنەی جوانی و ئایدیاڵەکان بکێشێ.. یا نا ؟!

نازانم بۆچی لەوەدەمەدا، لە ئاست ئەم پرسیارە، هەستم بە سوگوارییەک کرد، وتم:

– بەلای منەوە «جوانی» تاقە ئامانجێکە.

پێکەنی، وتی:

– «جوانی» یا «هونەر» ؟

وتم: جوانی دەتوانێ ببێتە ئەڵتەرناتیڤێک! هونەرمەند کە جوانییەک دەکاتە هی خۆی، ئیتر ئەم جوانییە دەبێتە وڵاتی. هەرچی مەرگەسات و ناشیرینییەکی ژیان هەیە تەنانەت هەستی بێ وڵاتی و ئاوارەییش، نایانهێڵێ، ڕەشیان دەکاتەوە.

بیری کردەوە، وتی:

– گوێ بگرە: جوانی شتێکە کە هونەرمەند هەرگیز ناتوانێ بیکاتە هی خۆی. ئەمە شتێکی تراژیدییە.

– چی؟

– کە هونەرمەند ناتوانێ هیچ جوانییەک بکاتە هی خۆی.

من لەم قسەیەدا هاوڕای بووم، گوتم:

– تەنیا دەتوانێ دروستی بکا!

– هەر لەم حاڵەتەشدا جوانی دەبێتە هونەر.

بەدەم هەمان زەردەخەنەی پێشوویەوە، پرسی:

– بەڕاست، تۆ باسی ئەو سەفەرەی خۆتت بۆ کردم! بۆ کام شاری ئیسپانیا دەچی؟

– سانتیاگۆ.

– سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێللا؟

– بەڵێ!

دووای نەختێک بیرکردنەوە، وتی:

– لەسەر لێواری زەریای ئەتلەنتیکە! کۆنترین کاتێدراڵی ئەورووپای لێیە.

پێکەنیم، وتم:

– جارێ نەمدیوە.

بە کونجکۆڵییەوە لە چاوەکانم ورد بۆوە:

– من سەرنجم داوە، هونەرمەند، زۆربەیان، حەز لە سەفەر و سەرکێشی دەکەن.

منیش وتم: هەمیشە لەپێناو ئەوەیە کە بتوانن سیچەن بگرن و بحەسێنەوە.

پێکەنی، وتی:

– قەتیش سیچەن ناگرن.

وتم: هونەرمەند ئەگەر وڵاتێکی هەبێ، با.. سیچەن دەگرێ.

درێژەی بە پێکەنینەکەی دا، وتی:

– دە کەواتە، قەت سیچەن ناگرێ.

وتم: بۆ؟

وتی: چونکە ئەو وڵاتەی هونەرمەند دەیەوێ، ئەمڕۆ لەسەر ئەم زەمینەدا سڕاوەتەوە، بوونی نییە.

بە غەمگینییەکی قووڵەوە، وتم:

– ڕاست دەکەی، بەڵام ئەدی «جوانی»! ئەدی «هونەر» ؟

وتی: مەبەستت چییە ؟

وتم: هونەر دەتوانێ کە ئەو وڵاتە وێران کراوە، ئەو ژیانە بەهەشتییە لەدەستچووە، تەنانەت جیهانی ئەمڕۆش سەرلەنوێ زندووبکاتەوە و بۆ هەمیشە نەمری بکات!

بیری کردەوە، وتی:

– بەداخەوە..

–چی؟

– تەنانەت هونەریش ناتوانێ هیچ شتێک زندوو ڕابگرێت! ئەمە بیرکردنەوەیەکی زۆر ئایدیاڵیستانەیە.

وتم: نەخێر. من دڵم تەنیا بە هونەر خۆشە. تەنیا هونەر دەتوانێ «جوانی» زیندوو ڕابگرێت و بیهێڵێتەوە!

ئۆریانا زۆر بە دڵنیاییەوە ڕژد بوو لەسەر بۆچوونی خۆی:

– هونەر تەنیا گەواهی دانێکە و تەواو.

– من پێم وا نییە؛ چونکە تۆ کاتێ جوانییەک لە تابلۆیەکدا یان لە شیعرێکدا دەردەبڕیت، ئیتر ئەو جوانییە تا هەتایە دەمێنێتەوە.

– ئەمە بینینێکی زۆر ڕۆمانسییانەیە.

– بۆچی؟

– چونکە ئەمە وات لێ دەکا تەنیا هونەرت خۆش بوێت و تەنیا بە هەوای ئایدیاڵیستانەی ئەو جوانییە هونەرییەوە بژیت. تۆ لەم حاڵەتەدا پشت لە جوانیی واقیع و ژیان دەکەیت و ڕوو تەنیا لە جوانیی هونەری دەکەیت!

– هەموو هونەرمەندێکی ڕەسەن وا دەکات.

– نەخێر ئەمە بینینی تۆیە. ئەم فەلسەفەیەش وات لێ دەکا کەمتر حەزبکەی تامی ژیان بکەی، کەمتر بایەخ بە ژیان و دنیا بدەیت. تۆ پێویستە هەتا پێت دەکرێ بژیت و زۆرتر و زیاتر تامی ژیان و شتەکانی دنیا بکەیت..

ئنجا دیاربوو دەیویست کۆتایی بە قسەکانی خۆی بێنێ، گوتی:

– هەر ئەمەشە یەکێک لە جیاوازییەکانی نێوان ئێمەی ڕۆژئاوایی و ئێوەی ڕۆژهەڵاتی!

پێکەنیم، وتم:

– ئێمەی ڕۆژهەڵاتی چۆنین و ئێوەی ڕۆژئاوایی چۆنن؟

گوتی: ئێوەی ڕۆژهەڵاتی دەژین تەنیا لەپێناو ئەوەی بژین بێ ئەوەی هیچ بیربکەنەوە.

– ئەدی ئێوە؟

– ئێمەی ڕۆژئاوایی بیردەکەینەوە لەپێناو ئەوەی کە چۆن باشتر و خۆشتر بژین.

– واتە... چۆن؟

– ئێوەی ڕۆژهەڵاتی دەژین؛ ئێمەی ڕۆژئاوایی بیردەکەینەوە چۆن بژین.

من هێشتا بیرم لە قسەکەی ئۆریانا دەکردەوە، گوتی:

– هەر بۆیەش لەناو هونەردا دەبینین حاڵەتەکە بەپێچەوانەیە: لەناو هونەردا، ئێوەی ڕۆژهەڵاتی بیردەکەنەوە؛ ئێمەی ڕۆژئاوایی دەژین.

گوتم: حەزدەکەم مەبەستی خۆتم باشتر بۆ ڕوون بکەیتەوە:

ئۆریانا بە جەسارەتەوە هاتەوە دووان، گوتی:

– لەناو ئەدەبیات و هونەردا: ئێوە هونەر و ئەدەبیاتی خۆتان پڕدەکەن لە هەست و نەست و سۆز و باوەڕ؛ ئێمەش پڕیان دەکەین لە ژیان.

گوتم: ئەمە واتای چی دەگەیەنێ؟

گوتی: ئەمە واتای ئەوە دەگەیەنێ کە ئێمەی ڕۆژئاوایی باشتر و خۆشتر دەژین، گەرمتر باوەش بە ژیاندا دەکەین.

من دەمویست پێی بڵێم «لەوانەیە قسەکانی تۆ هەموویان ڕاست بن»:

– بەڵام بە نیسبەت هونەرمەندەوە، من پێم وایە سێ چوار ساڵێک ژیان و بینینی یەک دوو شار و تاقە خۆشەویستێک بەس بێت بۆ ئەوەی هونەرمەند هونەرێکی ڕەسەنمان پێ ببەخشێت.

ئۆریانا یەکسەر وەک ئەوەی لە قافدا گرتبێتمی، پێکەنی:

– دەبینی؟ تۆ زیاتر دڵت بە ئایدیاڵ و هونەرەوە خۆشە وەک لەوەی بە واقیع و ژیانەوە. تۆ لەناو ژیاندا و بۆ ژیان ناژیت، ناشتەوێ تام و بۆی ژیان بکەیت؛ بەڵکو دەتەوێ هەموو واتاکان و هەموو وزەی خۆت تەنیا لەو چوارچێوەیەدا چڕبکەیتەوە کە تۆ ناوی دەنێیت «هونەر». تۆ ترسنۆکیت و لەدەست ژیان ڕادەکەی...

– ڕادەکەم بەرەو کوێ؟

– نازانم... هونەرمەندی ڕۆژئاوایی ئەم ئەخلاقەی تۆی نییە.

پاشان ئۆریانا لەناکاو وتی:

– تۆ کێت لەوێ هەیە؟

وتم: لە کوێ؟

– لە سانتیاگۆ..

یەکسەر، بێ بیرکردنەوە وتم:

– خوشکەکانم، خۆیان و منداڵەکانیان، هەروەها باوکم و دایکم و براکانم...

– هەر هەموویان؟

– بەڵێ. ماوەی چەند مانگێکە پەنایان بردۆتە بەر ئەوێ.

– کەواتە لە ئیسپانیا بوونەتە پەناهەندە و تۆ دەچیت سەریان لێ دەدەی؟

– بەڵێ.

– دەبینی: تۆ پێویستیت بە ژیان و وڵاتێک هەیە. پێویستیت بە میهرەبانی و سۆزی مرۆڤ هەیە. پێویستیت بە چێژوەرگرتن لە میهرەبانی و جوانی و ئاسوودەبوون هەیە.. ئەگینا بۆچی لە پاریسەوە دەچی بۆ سانتیاگۆ؟ ئایا نەدەکرا ئەو خۆشەویستی و جوانییەی ئەوانت هەر لە پاریس هێنابایەتە بەرچاوی خۆت، هەر لە پاریس هەموو ئەو شتانەت لە تابلۆیەکدا بەرجەستە بکردایە و پێویستیت بەوە نەبوایە بچیتە لایان؟ بێگومان ناکرێ. هەر ئەمەشە وات لێ دەکا بچیتە سانتیاگۆ.

زۆرسەیرە! من باش دەمزانی و هەواڵم پێ گەیشتبوو: بەر لە شەش مانگ، دایک و باوک و دوو خوشکەکەم و برا بچکۆڵەکەم لە هەڵەبجە، بۆمبابارانە کیمیاوییەکە تەفروتووناى کردبوون؛ برا گەورەکەشم، خۆی و خێزان و منداڵەکانی، لە شاری سدنی لە ئوستراليا پەناهەندەبوون و تەنیا بە نامە هەواڵی یەکترمان دەزانی، هەروەها گوڵنۆشی خوشکەگەورەکەم، خۆی و مێرد و منداڵەکانی، تەنانەت هەر ناونیشانیشم نەدەزانین: پێنج ساڵ دەبوو پەراگەندەی پاکستان ببوون و لەوێ دەژیان... کەچی، سەیرە، لەگەڵ ئەوەش، نازانم بۆچی، ئەو دەمە، لای ئەو ئافرەتە، لەبەر چ هۆیەک بوو ئەو قسەیەم کرد؟ ئایا لەبەر ئەوە بوو کە «بۆخۆم» یان بۆ ئەو واپیشان بدەم و

بیسەلمێنم کە من ئەگەرچی سەرگەردان و بێ وڵات و ئاوارەشم، بەڵام لەگەڵ ئەمەش بێکەس و تەنیا نیم! ئایا بۆ ئەوە بوو کە دڵی خۆم بدەمەوە بەوەی گوایە هێشت چەند کەسێک، چەند ئینسانێک، چەند ئازیز و خۆشەویستێکم لە دنیادا هەر ماون کە بیرم لێ دەکەنەوە و بیریان لێ دەکەمەوە؟ لەبەر ئەوە بوو؟ نازانم! نازانم لەبەر چی بوو وام وت.

ئۆریانا پرسی: دایانناوە بەیەکجاری لەوێ بژین؟

لەو دەمەدا فیگارییەکی کوشندە، وێڕای قوڵپی گریانێکی ئازاراوی، نەیاندەهێشت چیتر بتوانم تەماشای چاوی ئەو ئافرەتە بکەم، وتم: «بەڵێ».

ئۆریانا بە هیوای ئەوەی کە سبەینێ ڕۆمانەکەی خۆیم بداتێ بۆئەوەی وێنەی بەرگەکەی و هەندێ وێنەی دیکە بۆ ناوەوەی کتێبەکە بکەم، هەڵسا:

– باشە، دەی، کەواتە سبەینێ..

سبەی ئێوارە دەعوەتی کۆمەڵێک دەستە خوشک و هاوڕێی خۆی کردبووم. گوتی:

– بێی دەیانبینی: هەتا بڵێی خۆشویستەنین. هانێ!

کارتێکی بچکۆڵەی پەمبەی دامێ؛ ناونیشانەکەی خۆی لەسەر نووسرابوو، وتی:

– کاتژمێر حەوتی ئێوارە.

کارتەکەم خستە باخەڵم:

– سوپاس.

کە هەڵسایەوە، زەردەخەنەیەک دیسان ڕوخساری گەشاندەوە، وتی:

– چاوەڕێتین!

6

کە لە خاتوو ئۆریانا جیابوومەوە، دەم و دەست گەڕامەوە هوتێلەکەم. یەکسەر جەنتا و کەلوپەلەکانم کۆکردەوە و بەرەو وێستگەی شەمەندەفەر ڕۆیشتم: شەمەندەفەری دوانزە و نیوی شەوم گرت و بەرەو ئیسپانیا بەڕێ کەوتم.

بچوومایە چیم کردایە؟ بێگومان هیچ! وەک دەیان دەعوەت و شەوبێری و شەوئاهەنگی دیکە: لەسەرەتادا دەچووم لە سالۆنێک یان لە ژوورێکی ڕازاوەی پڕ لە کورسی و مێز، پڕ لە گڵۆپ و عەللاگە و فەخفووری و چەنگاڵ و کلینکس.. لەسەر قەنەفەیەک دادەنیشتم؛ چاوەڕێم دەکرد تا یەک یەک، دەستەدەستە برادەر و دەستە خوشکەکانی خاتوو ئۆریانا بێن و لەبەریان هەڵبستمەوە: خۆمان بە یەکتری بناسێنین؛ ئینجا پاشان وردە وردە بەدەم خواردنەوەی شەرابەوە دەکەوتینە قسە و گفتوگۆ و

پێکەنین؛ دوای ئەوەش ئیتر هەر بەدەم خواردنەوەی شەراب و ئەلکهوولی جۆراوجۆری دیکە، لەوانەشە بەدەم حەشیشە کێشانەوە، لەناو سوعبەت و پێکەنین و سەما و مۆسیقادا، وردە وردە ژوورەکە پڕ دەبوو لە دووکەڵ! هەموویشی لە پێناوی چی؟ لەپێناو بەسەربردنی شەوێکی ئاسوودەی فریودەرانەی ساتە وەخت، لەپێناو پێکەوەبوونێکی «خۆشی» ڕێبوارانە کە تەمەنی هەر ئەو شەوەیە و بەس، یا ئەوپەڕی شەوێکی تریش، هەفتەیەک، مانگێک و.. ئیتر تەواو!

سەیرە! من بۆچی ناتوانم باز بەسەر سروشتی خۆمدا بدەم؟ بۆچی ناتوانم منیش، ڕێبوارانە، تەنیا لەپێناو ساتەکاندا بژیم؟ ئەو دەستە چییە پێشم لێ دەگرێ و ناهێڵێ بتوانم منیش وەک هەموو ئەم خەڵکە، بەناو ئەو ژیانە ڕۆتینە ئاساییەدا ڕۆبچم؟ ئۆریانا ڕاستی دەکرد: من ناژیم. من نامەوێ یان حەزناکەم بژیم! ئەو ئاهەنگ و شەوبێرییە خۆشەی ئۆریانام بەجێ هێشت– کە دەعوەتیشی کردبووم؛ ملم نایە ئەو ڕێگا ئەفسووناوییەی کە نازانم جارێ تەنانەت بەرەو کوێشم دەبا!

لەناو فارگۆنی شەمەندەفەرەکە بەتەنیا دانیشتبووم و بیرم دەکردەوە. نەخێر، هیچ کەرێتی و شێتی نییە. هیچیش پێی ناگوترێ «دەمدەمی بوون» وەک ئەوەی هەموو جار نەریمان پێی دەگوتم. بڕیارێک بوو و دام. تەواو. من دەمەوێ بە لای کەمییەوە لەم جۆرە ژیانە ڕۆتینە درۆزنە کە ساڵانێکە لە پاریس پێی ڕاهاتووم، ڕزگارم ببێ. ئیتر ئەمە بۆچی دەمدەمی بوونە؟ تەخێر، بەپێچەوانەوە. بەڵام هەمیشە، ئەمەیە ئیتر؛ ئەگەر بتەوێ شتێ بکەی، پێویستە شتێکی دیکە فەرامۆش بکەی.

ئۆریانا! ڕاستە، گفتم دایێ گوتم «دێم»، بەڵام خۆ ئەم جۆرە قسانە، لەم جۆرە شوێنانە هەر دەکرێن. پاشان، ئەگەر بچوومایە، دەبوایە بەلای کەمییەوە دوو ڕۆژ، تۆ بڵێ سێ ڕۆژ خۆم دووا بخەم و هەر لە توولووز بمێنمەوە، تەنیا بۆ ئەوەی دوو هەزار فرەنکێکم دەست بکەوێ! نەء. پێی نەدەویست، ئێستا شەش هەزار فرەنکێکم پێیە، هەزار فرەنکی دوێنێ ئێوارەش... سەر و زیادیشە. نەخێر، هیچ عەیب نییە. پاشان... سەیرە! دەعوەتی ئەو ئافرەتە ڕۆماننووسە، ئێستا وام لێ دەکا دەعوەتەکەی فلیپم بیر بێتەوە، ئەو شەوەی بەبۆنەی جەژنی لەدایکبوونی سیمۆنی دەزگیرانی، دەعوەتی ماڵەکەی خۆیانی کردم؛ ئەو شەوەی بۆ یەکەمین جار چاوم بە «ڤینۆس» کەوت.

من دانی پێدا دەنێم: هەرگیز بە بینینی ئافرەتێک هێندە نەشڵەژاوم بەقەد ئەو شڵەژانەی کە لە دیمانەی ڤینۆسدا بەسەرم هات. ڤینۆس، ئەو شەوە، لە دەعوەتەکەی ماڵی فیلیپ، وەک دیمەنێکی خەوناویی کاتی حەشیشەکێشان بۆ من وەدیار کەوت. ڤینۆس دەمودەست هەستی پەرستنی لەلام دروست کرد؛ هەستم دەکرد حەزدەکەم بیپەرستم. تەنانەت کاتێ کەوتینە قسەش لەگەڵ یەکتر، بێزم لەو دەوروبەرەی خۆمان دەکردەوە کە قسەی تێدا دەکەین. وەک ئەو باڵندانەی کاتێ وەختی مردنیان نزیک دەبێتەوە حەزدەکەن بڕۆنە شوێنێک خۆیانی تێدا بشارنەوە، بەو شێوەیە منیش حەزم

دەکرد لەگەڵ ڤینۆس بچینە جێگایەکی لاتەریک، عەشقی خۆمانی تێدا بشارینەوە.

ڤینۆس! ئێستا لە سانتیاگۆ چاوەڕێمە. هەبێ و نەبێ ئاگادارە. ئێستا بێگومان نامەکەمی بەدەست گەیشتووە! چەند خۆش بوو: لە پاریس، لە قاوەخانەی «پاپییۆن» لە نزیک مەیدانی مادلێن، بەرامبەر یەکتر دانیشتبووین. بە دەم و دوویەکی چەند شیرینەوە، وەسفی ئەوەی بۆ دەکردم کە چۆن – وەختێ دەگەمە سانتیاگۆ – خانووەکەیان بدۆزمەوە! دەتگوت فریشتەیەکە و ئاوازی ڕەنگینی لە دەم دەبارێ. دەیگوت:

– کە دەگەیتە سانتیاگۆ و لە شەمەندەفەر دادەبەزی، وێستگەی شەمەندەفەری سانتیاگۆ وێستگەیەکی زۆر بچکۆلانەیە، تەنیا یەک دەرگای لێیە. لەو دەرگایەوە وردە وردە، کە دێیتە دەرەوە، یەکسەر دەکەویتە ناو دالانێک، کە سەر هەڵدەبڕی، دوو پێپیلکەی بەرزی بلۆک چن، لەملاو لاوە دەکەونە بەرامبەرت، ئیتر بە یەکێک لەو پێپلیکانەدا سەر بکەوە (بەسەر هەر یەکێکیاندا سەرکەویت، دەتهێننەوە سەر هەمان شەقام) ئەو شەقامە، بە هەردوو لادا، چ بە دەستە ڕاست و چ بە دەستە چەپدا، هەر دەڕوا و درێژ دەبێتەوە. تۆ واز لەم دوو شەقامە درێژەی دەستە ڕاست و دەستە چەپ بێنە؛ تەماشای ڕووبەڕووی خۆت بکە: شەقامێکی باریک وبچکۆلانەی هەوراز لە بەرامبەرت هەیە. یەکسەر ئەو شەقامە باریک و هەورازەی بەرامبەری خۆت بگرە بەر و قەدبڕ سەرکەوە، هەر سەرکەوە، تا ئیتر شەقامە هەورازەکە دەبێتەوە ڕاستەڕێ؛ نزیکەی سەد مەترێکی دیکەش، هەر ڕاستە و ڕاست دەڕۆی، ئیدی لەو ناوە، بە دەستەڕاست، لووتکەی کەنیسەکی جوانت لێ وەدیار دەکەوێ: کەنیسەی سانت ژاک. بچۆرە کۆلانی کەنیسەکە (کەنیسەکە دەکەوێتە دەستە ڕاستت) کاتێ دەگەیتە بەردەم کەنیسەی سانت ژاک، لە یەکەمین کۆلانی تەنیشت کەنیسەکەوە، بە دەستەڕاست، یەکسەر پێچ کەوە، ئیتر لەوناوە بپرسە «شەقامی پەرەدیس Paradis» ، هەر لەتەنیشت کەنیسەکەیە. شەقامێکی کورتی چەوڕێژە. دەستەڕاست و دەستەڕاست بڕوانە: خانووی ژمارە «٩» خانوویەکی بەرزی سپییە، دەرگایەکی سەوزی دوو دەریی هەیە، وێنەی تاووسێکی لەسەر کێشراوە.

لەناو فارگۆنی شەمەندەفەرەکە پەڕاوی یادگارەکانم دەرهێنابوو و پەڕەکانیم هەڵدەدایەوە. گەیشتمە سەر ئەو لاپەڕەی کە ناونیشانی ڤینۆسم لەسەر نووسیبوو. وەک ئەوەی سەیری تابلۆیەک، یان سەیری وێنەیەکی خەوناویی دڵگیر بکەم، قەیرێک ڕامام و بیرم کردەوە:

Venus Corbacho Esteban

Rue de Paradis 9

3- 1 , Santiago de Compostela

بەڵام سەیرە؟ بۆچی ناونیشانی ڤینۆسم بەم خەتە ئاڵۆز و تێکەڵ و پێکەڵە نووسیوە؟ بە بیرم نایە بۆچی؟ من خۆ خەتم ئەوەندە ناخۆش نییە! بەڵام خەتی خۆشمە، دەزانم.

بەبیرم دێ. لە قاوەخانەکەی نزیک مەیدانی مادلێن دانیشتبووین، هێور هێور ڤینۆس ناونیشانەکەی پێ دەگوتم، منیش بە دەست و خەتی خۆم دەمنووسییەوە.. بەڵام زۆر سەیرە بۆچی بەم خەتە تێکەڵ و پێکەڵەم نووسیوە؟ نازانم! ئاخر، ئەو شەوەی پێکەوە بووین، هەر دەتگوت خەون دەبینم، کەمێک سەرخۆشیش بووم. زۆر سەیر بوو، هەموو شتەکان زۆر بەپەلە، زۆر سیحراوی گوزەریان کرد. بۆ سبەینێ، کە لە خەو بێدار بوومەوە، یەکسەر بەپەلە، پێش هەموو شتێک چووم تەماشای لاپەڕەکانی پەڕاوەکەمم کرد. کە ناونیشانەکەیم دۆزییەوە، بەشاگەشکەییەوە بەخۆمم وت «هەر باش بووە پێم کراوە ئەوەندەش بنووسم» .

ئەو بەیانییە لە ماڵی فیلیپ کە لە خەو هەڵسامەوە، باسی هیچ شتێکم لای ئەوان نەکرد. فیلیپ و دەزگیرانەکەی و هەندێ لە دۆستەکانیشی دەیانزانی.. ئێمەیان بینی کە هەڵسایین و ماڵەکەی ئەوانمان بەجێ هێشت و پێکەوە چووینە دەرەوە، بەڵام باسی ئەوەم نەکرد بۆ کوێ چووین و چیمان کرد و چیمان وت! هەروەها باسی ئەوەشم نەکرد کە ناونیشانەکەی ڤینۆسم وەرگرتووە و نیازم وایە بچم بۆ لای. نەء. تەنانەت ئەوان خۆشیان هیچیان نەپرسی. بەڵام ڕاستە؛ جوان نەبوو ئێمە لە ناوەڕاستی شەوبێرییەکەدا ئەو هەموو دۆست و میوانەمان بەجێ هێشت و هەستاین چووینە دەرەوە. ڤینۆس گوتی:

– لە ئیسپانیا عادەت نییە ئاوها لە گەرمەی شەوبێرییەکدا میوانەکان بەجێ بێڵێت و بچیتە دەرەوە.

– لەناو کوردانیشدا بە هەمان شێوە.

– حەیامان چوو.

ڤینۆس پێدەکەنی. من گوتم:

– لەوە دەچێ فەرەنسییەکان لە هەموو کەسێک زیاتر تەقدیری «عەشق» بزانن!

– ئەوە ناخۆشە کە ئێمە هەردووکمان میوانی ئەوان بووین!

دڵیم دایەوە، گوتم:

– غەمت نەبێ؛ فیلیپ برادەرێکی زۆر نزیک و دڵسۆزی منە.

ئەو ئێوارەیەی فیلیپ و دەزگیرانەکەی دەعوەتیان کردبووم، کاتێ گەیشتمە ماڵەکەیان، حەوتی ئێوارە بوو. شووشەیەک هەنگوینم لەگەڵ خۆم بۆیان بردبوو. سیمۆنای دەزگیرانی فیلیپ، لەناو دالانەکەیاندا کاتێ شووشە هەنگوینەکەی بەدەستمەوە بینی، یەکسەر تریقایەوە، کردیە هەرا، بەدەم ماچ کردنی ئەملاوئەولامەوە هەر پێ دەکەنی. پاشان فیلیپ کە دەستی چەپی گرتبووم و لەبەر خۆیەوەش وەک ئەوەی بەدزییەوە شتێکم پێ بڵێ، پێی گوتم: «زۆر خۆشحاڵم کە هاتووی» . بردمییە ژوورەوە. فیلیپ ئەو ئێوارەیە دیار بوو هەر زوو کەمێک سەرخۆش ببوو. کە گەیشتینە ناو ساڵۆنەکە، یەکسەر دەنگەدەنگ و پێکەنینێکی کچانە کەوتە بەرگوێم، کە لە

ژوورەکەی تەنیشت سالۆنەکەوە دەهات. ناو سالۆنەکەش سێ کچ و چوار کوڕی گەنجی لێ بوو. دیار بوو هەموویان پاریسی بوون؛ سەرتاپا ڕێکپۆش، دەست بە پەرداخی شەرابەوە لە ناوەڕاستی سالۆنەکەدا ئەڵقەیەکیان دروست کردبوو. فیلیپ بەدەم زەردەخەنەیەکی دڵخۆش و نەشئاوییەوە ڕووی لە هاوڕێکانی خۆی کرد و دەستی بۆ من درێژ کرد، وتی:

– هاوڕێ هونەرمەندەکەی خۆمتان پێ دەناسێنم.. کوردەکە!

منی بە یەکە یەکەی هاوڕێکانی خۆی ناساند.

سەراسوێیی و هاوڕێیەتیم لەگەڵ فیلیپ و سیمۆنا زۆر خۆش بوو. دەتوانم بڵێم: دوو تاقە فەرەنسییەک بوون کە بەردەوام هاتوچۆی یەکترمان دەکرد. سەرەڕای ئەو پەیوەندییە بازرگانییەی لەنێوانماندا هەبوو، بەڵام ئەم بازرگانییە هەرگیز بەهیچ شێوەیەک، هیچ ڕۆژێک، لە هیچ کاتێکدا بەسەر ژیانی هاوڕێیەتیماندا ڕەنگی نەدەدایەوە: چۆن دەهاتن لە ماڵەوە تابلۆیان لێ دەکڕیم، بە هەمان شێوەش تەلەفۆنیان بۆ دەکردم و گەلێک جاران پێکەوە دەچووینە پیاسە و شەوئاهەنگان. من بۆ خۆشم، زۆربەی ئێواران کە بێ ئیش دەبووم، دەچووم وەختم لە گەلەرییەکەی فیلیپ بەسەردەبرد کە کەوتبووە سەر شەقامە ڕەنگینەکەی ڕووباری سێن، ئەو شەقامە بەناوبانگەی کە زۆربەی گەلەرییەکانی پاریسی لە خۆ کۆکردبۆوە؛ فرسەتێک بوو بۆ خۆشم کە لەوێوە بچم سەردانی گەلەرییەکانی دیکەش بکەم و تازەترین تابلۆی نیگارکێشەکانی دنیا تەماشا بکەم. فیلیپ دەیگوت:

– هەرگیز قبووڵ ناکەم تۆ خۆت ئەزیەت بکێشیت و تابلۆکانت بهێنیت بۆ گەلەرییەکەم.

فیلیپ کە خاوەن گەلەرییەکی ناوداری پاریس بوو، پیکابێکی تایبەت بە گەلەرییەکەی خۆی هەبوو بۆ گواستنەوەی تابلۆ، دەیگوت:

– من شاگردی پسپۆڕم گرتووە کە لە کاتی گواستنەوەدا نەهێڵن هیچ ئینجێکی تابلۆ بڕووشێت یان بقنجێ.

بەبیرم دێ، ئەو پاش نیوەڕۆیەی بە سەردان هاتنە ماڵەکەم و دەیانویست بەبۆنەی جەژنی لەدایکبوونی سیمۆنا دەعوەتم بکەن، پێش ئەوەی ماڵەکەم بەجێ بهێڵن، فیلیپ دیسانەوە لە بەردەرگا دووپاتی کردەوە:

– دارا، تۆ تاقە کەسێکی کە لەڕیزی هاوڕێ نیگارکێشە کوردەکانم دەعوەتم کردووی، وەرە!

سیمۆناش، بە زەردەخەنەیەکی دڵنەوازانە، وتی:

– چاوەڕێتین.

دیار بوو، ئەو ماوەیە هەردووکیان هەواڵی بۆردومانی هەڵەبجەیان بیستبۆوە. دەنگوباسی منیشیان کەم تا زۆر لەڕێگای سیامەند و نەریمانەوە بیستبۆوە؛ دەیانزانی کە من تازە هەواڵی شەهیدبوونی دایک و باوک و زۆربەی خێزانەکەمانم پێ گەیشتبوو. لە هەمان کاتیشدا، هەر هەفتەیەک دەبوو لەگەڵ کاترینای دۆستم لەیەکتری جیا ببووینەوە. ئیتر ئەو ماوەیە، تووشی فیگاری و نائومێدی و پەژارەیەکی کوشندە هاتبووم. خۆم لە ماڵەوە نابوو، بەشێوەیەکی شێتانە کەوتبوومە سەر نیگارکێشان؛ شەو و ڕۆژ بەردەوام هەر خەریکی ڕەنگڕشتنی تابلۆ و دڕاندن و دەست پێکردنەوەیەکی تازە بووم.

ئەو پاش نیوەڕۆیە، فیلیپ، بێدەنگ، لە ناوەڕاستی ژوورەکەمدا ڕاوەستابوو، بەحەپەساوییەوە تەماشای تابلۆ دڕاوە پارچە پارچەکراوەکانی دەوری خۆی دەکرد. بەتووڕەییەکی هاوڕێیانەوە، دەنگی بەرزکردەوە:

– ئەگەر هەروا بڕوا، تۆ ئیتر بەدرێژایی ژیانت، هەرگیز ناتوانی تابلۆیەکی دیکە دروست بکەی!

سیمۆنای دەزگیرانی دانوشتایەوە، پارچە تابلۆ بۆیاغاوییە دڕاوەکانی هەڵدەگرتەوە، هەڵگێر و وەرگێری دەکردن؛ کونجکۆڵانە دەیویست بزانێ ئاخۆ چ شتێک لەناو ئەو تابلۆ دڕاوانەدا حەشاردراوە.. ویستوومە چی بڵێم و نەمتوانیوە؟

سیمۆنا لەناکاو هەستایەوە، دیار بوو دەیویست وام لێ بکات پەژارەی ئەو نسکۆ گەورەیەم بیربباتەوە و دڵم بداتەوە، وتی:

– دارا، دەتەوێ نیگاری چی بکێشی؟

منیش، جگەرە بەدەستەوە، مژی قووڵم لە جگەرەکەم دەدا، وەک شێت بەناو ژوورەکەمدا هەر دەهاتم و دەچووم؛ ڕاوەستام، گوتم:

– جوانی!

گوێم لێ بوو، سیمۆنا گوتی:

– جوانیی چی؟

«نازانم». «جوانیی ڕابردوو»، «جوانیی شارەکەم»، «جوانیی هەموو ئەوشتانەی لەدەستم چوون».

فیلیپ هات ڕا یگرتم. بە هەردوو دەستی، شانەکانی گرتم:

– گوێ بگرە، دارا!

من تەماشای پەڵە بۆیاغێکی سووری وشکەوەبووی نێوان قاچەکانی خۆم و ئەوم دەکرد.

– تۆ ئەم ماوەیە دیارە تەندروستیت تەواو نییە، پێویستە ماوەیەکی کەم دەست لە

نیگارکێشان هەڵگریت و کەمێک بێیتە دەرەوە و هەناسەیەکی تازە بدەی!

فیلیپ ڕاستی دەکرد. من ئەو ماوەیە، بۆ جگەرەکڕین نەبێ، بە هیچ شێوەیەک نەدەچوومە دەرەوە. تێکەڵ بە هیچ هاوڕێ و ئاشنایەکی تەنانەت کوردیش نەدەبووم. بەبیرم دێ خەلیل و بێجان هەر یەکە و دوو جاران، دوو دەمەوعەسران، جارێکیشیان نەریمان - بەیانییەک بوو، لە دەرگایان دا. لە پەنجەرەوە سەیری خوارەوەم کرد، کە دیتم ئەوانن، دەرگام لێیان نەکردەوە. باش بوو، بیریان بۆ ئەوە نەچووبوو کە لە ماڵەوەم و دەرگام لێیان نەکردۆتەوە. چووبوون لای فیلیپ گوتبوویان: «دارا ئەم ماوەیە بە حەشیشە کێشانەوە پیس گرتوویەتی»، «تا پاش عەسرانیش لە ماڵەوە هەر دەخەوێ».

نیوەشەوان، کاتێ هەموو هاوڕێکانم دەگەڕانەوە ماڵ و دەخەوتن، ئنجا من دەچوومە دەرەوە. دەچووم لە شەقامە ڕەنگاوڕەنگە ئاوەدانەکەی سانت لازاغ، دەست لەناو گیرفانی پاڵتۆ، بەتەنیا پیاسەم دەکرد. لەو ناوە، وەک ئەسپی قەرەج کە خاوەنی خۆی بزرکردبێ، بێ هیوا، بێ ئامانج، هەر دەگەڕام و دەسووڕامەوە. دەمویست ئەو هەوا پاک و سازگارەی نیوە شەو، لەو هێمنی و تاریکییە میهرەبانەی ئەو سەر شەقامەدا هەڵمژم و هیچ نەبێ ڕۆحم کەمێک ئەهوەن بکاتەوە.

کاتێ شەقامەکانیش، بەیەکجاری لە ڕێبواران چۆڵ دەبوون و قاوەخانەکان هەمووی تێکڕا دادەخران، دەچووم لە نزیک وێستگەی شەمەندەفەری سانت لازاغ لە قاوەخانەی ئەرژەنتینییەکان، بەتەنیا، تا دەمەدەمی ڕۆژبوونەوان بەدیار قاوەیەکی ساردەوە دادەنیشتم؛ سەرم لەناو هەردوو دەستم، بیرم دەکردەوە، بە خۆم دەگوت:

«ئەوەتا، ئەمڕۆ، بەتەواوەتی بێکەس و تەنیا ماویتەتەوە! دایکت، باوکت، خوشک و براکانت، هەروەها زۆربەی کەسوکار و ئاشناکانی شارەکەشت.. لەناوچوون. حەیف، هاوڕێکانی سەردەمی منداڵی و گەنجێتیشت، ئەمڕۆ، تەنیا بوونەتە تارمایی و یادگارێکی دوور، هەر یەکەیان پەڕاگەندەی وڵاتێک و کیشوەرێک بوونە و ئێستا ناونیشانی هیچیان نازانیت... وڵاتەکەشت بەتەواوی بۆتە گۆڕستانێک، ڕۆژ بە ڕۆژیش پتر وێران دەکرێ. هەموو شتێکت: منداڵیت، گەنجێتیت، شارەکەت، وڵاتەکەت.. لەناوچوون»؛ «تۆش لێرە لە ئەورووپا ئەوەتا... دوای ئەو هەموو ساڵ و ڕۆژگارە ئاوارانە، دوای ئەو هەموو ئەزموونە جۆراوجۆرانە؛ چیت؟ بەچی دەچیت؟ وەک تەنەکەیەکی پیسی پڕ زبڵت لێ هاتووە: ڕۆحت پڕ بووە لە گەندەڵی و پیسی، لە ئەزموونی ژەهراوی؛ چۆن دەتوانی پاکیی خۆت و ئەو ڕابردووە شیرینەی خۆت ڕزگار بکەی؟ چۆن دەتوانی جارێکی تر ئەو دنیا ڕەنگین و میهرەبانەی جارانت وەدەست بێنیتەوە! چۆن؟».

دووابەدووای بۆردومانەکەی هەڵەبجە، گوتیان:

- دارا، کوردەکانی پاریس دایانناوە بچنە بەردەم سەفارەتخانەی عیراق و

خۆپیشاندان سازبکەن.

گوتم: من نایەم.

گوتیان: دارا، هەندێ برادەر لە بەردەم بارەگای «نەتەوە یەکگرتووەکان» ڕەشماڵێکیان هەڵداوە و مانیان لە نانخواردن گرتووە.

گوتم: هیچیان بۆ ناکەن.

گوتیان: دارا، ڕێکخراوی خاچی سووری نێودەوڵەتیی فەرەنسی دەیەوێ سەفەرێک بۆ ئێران سازبکا...

گوتم: بۆ بازرگانی و گەشتوگوزارە.

گوتیان: دارا، سەرۆک حزبێکی کورد، لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆنی TF1 پاساوی بۆ ئەم بۆردمانە کیمیاوییەی ڕژێمی عیراق هێناوەتەوە و گوتوویەتی «خۆ تەنیا عیراق چەکی کیمیاویی لەم جەنگەدا بەکارنەهێناوە!».

گوتم: دەستی خۆش بێ کە وای گوتووە.

گوتیان: دارا، ڕادیۆی «فرانس ئەنفۆ» دێتە ئەنستیتووی کوردی پاریس و دەیەوێ چاوپێکەوتن لەگەڵ کوردەکان سازبکا..

گوتم: بێهوودەیە...

من دڵنیا بووم و دەمزانی: تازە چیتر ناتوانم وڵاتەکەم ببینمەوە، وڵاتێک، کە هەم شارەکەم و هەم دایک و باوکم، هەم کەسوکار و هاوڕێ و ئاشناکانم بەیەکجاری بوونیان تێدا سڕابۆوە. سوودی چییە من دوای ئەوە، بێم لە ڕادیۆی «فرانس ئەنفۆ» جنێو بە ڕژێمی عیراق بدەم یان وابکەم کە خەڵکی فەرەنسا بەزەییان بە کورددا بێتەوە؟ تازە سوودی چییە من بێم لە بەردەم بارەگا و سەفارەتخانە و ڕێکخراوەکاندا مان بگرم و خۆم پیشان بدەم و بلاڵێمەوە؟ وەک ئەوە وایە خۆم لە بەردەم خەڵک ڕووت بکەمەوە و پێیان بڵێم: وەرن خەڵکینە تەماشای ڕووتی و عەیبەکانم بکەن!

- مەگەر ئەم جەنگەی عیراق- ئێران خودی فەرەنسا و ئەمریکا و وڵاتە زلهێزەکانی دیکەی ئەورووپا سازیان نەکردووە؟

فیلیپ گوتی: با.

- چما هەر ئەوانیش ئەم هەموو هێزەیان نەداوەتە ڕژێمی عیراق بۆ ئەوەی ئێمەی بێ وڵات قڕ بکا؟

- با.

- ئەوەیە، ئیتر: ئەمریکا و ئەوڕووپا قەحپەن.. هەم سەریشمان دەبڕن و هەم بۆشمان دەگرین.

ئەو برادەرە فەرەنسییەی لەگەڵ فیلیپ بوو، نەمدەناسی، گوتی:

– ئەوڕووپا و ئەمریکا قەحپە نین؛ سەرکردەکەی خۆتانە کە واتان پێ دەکا.

منیش گوتم: «ئەم دکتاتۆرە سەرکردەی ئێمە نییە».

– با، چونکە خۆتان هەڵتانبژاردووە و دەتانەوێ.

– نەخێر، چونکە ئێوە پشتیتان گرتووە و کارتان پێیەتی.

هەر چۆنێک بێ، من دەمزانی کە ئیتر بێهوودەیە: هەموو ئەورووپا و ئەمریکا، تەنانەت هەموو دنیا لەپشت ڕژێمێکی دکتاتۆردا وەستاون کە دەیەوێ وڵاتەکەم سەرببڕێت و نەتەوەکەم لەناو ببا. ئێمەش، ئێمەی ئاوارەی ئێوارەکانی ئەورووپا، مردین هێندەی لە بەردەم بارەگا و سەفارەتخانە و ڕێکخراوەکاندا هاوار بکەین و مان بگرین و خۆمان پیشان بدەین. تا کەی؟ چیی تر بکەین؟ چیمان لەدەست دێ؟

– هەمووومان درۆ لەگەڵ خۆمان دەکەین ئەگەر بڵێین جارێکی دیکە بەتەمای ئەوەین بگەڕێینەوە ئەو کاولبووەی خۆمان.

خەلیل لە هەندێ شت ڕاستی دەگوت. ئێمەی نەوەی ئاوارەی ئەورووپا، خەلیل گوتەنی «بووین بە کوردەکەی لە هەر دوو جەژنە بوو: نە دەتوانین بگەڕێینەوە، نە دەشتوانین لێرە بژین».

– من بام ئەگەر ڕۆژێک داهات توانیشم بگەڕێمەوە؛ ئایا ئەو منداڵانەی خۆشم دەویستن هەمان ئەو منداڵانەن کە جاران هەبوون؟ خەڵک، شەقام، درەختەکان... هەمان ئەوانەن کە من پێش دە پازدەساڵ بینیبوومن؟

شەماڵی هاوڕێم ئەم ئازارە لە ویژدانیدا ئەزیەتی دەدا. جارێکیان لە بەرلینەوە شیعرێکی بۆم ناردبوو، نووسیبووی:

دارا گیان،
بۆ کوێ بڕۆینەوە؟
کە ئاسمانەکەی ڕووخابێت
کە ئیتر دیوارە خاپوورەکانی بۆنی پوونگە و میسکی لێوە هەڵنەستێ؟
بۆ کوێ بڕۆینەوە؟
کۆشکەکانی هەڵوەرین
چۆلەکەکانی زیڕینانە بە ئاسمانەوە چەسپین.
بۆ کوێ بڕۆینەوە؟
هەڵوەشانەوە، هەڵترازان، پووکان ئەندێشەکان،
دەست لە بنمیچی دووارۆژ دەدەم

چەندە تاڵن ڕۆژگارە نەزۆکەکان.
بۆ کوێ بڕۆینەوە؟
لێرە بۆ خۆم شانەشینێ دروست دەکەم
منارەکانی ڕەنگ بن،
وڵاتێ بێت بۆ زایەڵە.
کانییەکانی وەک لاوک شەوان
لە سەدیمدا جێگیر بن.
شانەشینێکی شیرین لێرە بۆ خۆم دروست دەکەم:
ماچ پێش ئەوەی لە دەم هەڵوەرێ دەبێتە پەپوولە،
شەهوەت پێش ئەوەی بزریکێنێ، نووراو دەخاتە جەستەی هیشکەوە
جەستە دادەگیرسێنێ
دەیکاتە چراخان.

من کە ئەم شیعرەی شەماڵم خوێندەوە، حەسوودیم پێی دەبرد: چونکە ژیانی خۆم لە پاریس، بەپێچەوانەی ئەو ئومێدە جوانەی شەماڵ، هەمیشە لێوانلێوی بێزاری و نائومێدی بوو. حەشیشە و خەونە ئەفیوونییەکان تاقە پەنا و داڵدەیەکم بوون لە پاریس، بەتایبەتیش کاتێ هەستم دەکرد کە نیگارکێشان و هونەرەکەشم هەر دادم نادەن. هەرگیز خەوم لێ نەدەکەوت. بە تەواوەتی وەکوو شێتم لێ هاتبوو. هەمیشە وەک بڵێی بەدووای شتێکدا دەگەڕێم و خۆشم نەزانم ئەو شتە چییە! سەیرە، من ئەو ماوەیە بۆچی ئاوهام بەسەر هاتبوو! عەودالّی چی بووم؟ بەدووای چیدا دەگەڕام؟

ئەو نیوە شەوەی کە لەگەڵ ڤینۆس پێکەوە بووین، پێم وت:

– ڤینۆس، ئەو وڵاتەی کە ساڵانێکی زۆر بوو لە دەستم چووبوو... دۆزیمەوە!

قاقا پێکەنی، وتی:

– وڵاتت دۆزییەوە؟

وتم: ئا.

– وڵاتی چی!

وتم: تۆ. تۆم دۆزییەوە.

ڤینۆس کەمێک داما، بە نەغمەیەکی غەمگینەوە وتی:

– ژیان تراژیدیایە، دارا گیان.. منیش لە کۆتاییدا هەر لەناو دەچم.

وتم: ڕەسمت دەکەم.

وتی: ئنجا ڕەسم دەتوانێ چی بکا!

– ڕەسمی جوانیت، میهرەبانیت، هەموو شتێکی کە پەیوەندیی بە خۆشەویستی و جوانیی تۆوە هەیە.

ڤینۆس پێکەنی. پێم وت:

– جوانیی تۆ بلیمەتیی منە: بیرەوەری و رابردووەکانم زندوو دەکەنەوە.

سەری دانەواند. بیری دەکردەوە. بە غەمگینیەکی قوولّەوە حەسرەتێکی هەلّکێشا.

وتم: چیتە؟

وتی: هیچ.

– چیتە، بیلّێ!

– دایک و باوکم.

– ئێ؟

– بلیتیان بڕیوە.

– بلیتی گەڕانەوە بۆ سانتیاگۆ؟

– ناچارین.. دەبێ سبەینێ بگەڕێینەوە.

بە پەنجە چەناگەیەم بەرز کردەوە و سەیری چاوەکانیم کرد. گوتی:

– حەز ناکەم بڕۆم و بەجێت بهێلّم!

– پێم وتی (دێم)، دێمە لات!

– دێی بۆ ئیسپانیا؟

– ئا.

– دێی بۆ سانتیاگۆ؟

– هەر بەیەکجاری دێم.

– بۆ لای من؟

– دێم لەوێ دەژیم.. لەگەلّ تۆ.

بە نیگایەکی پڕ لە شاگەشکەیی و حەپەسانەوە سەیری دەکردم، وتی:

– باوەڕناکەم!

– دلّنیابە. دێم!

بە دلّنیاییەوە سەری بەرز کردەوە. شەپۆلی قژی، وەک تاڤگەیەکی ڕەشی چۆلەکاوی بەپشتا خست و بەدەم تریقانەوەیەکی پڕ لە خۆشبەختیەوە پێم پێکەنی:

– تۆ شێتی.

ئنجا یەکسەر بازووەکانی، هێندەی میهرەبانی و ئەوین حەز بکا، بۆم کردەوە و بەتاو باوەشی پێدا کردم. منیش بازووەکانم توند بە تینووێتییەوە لەناو قەدی ئالّاند، سەرم خستە سەر گەرمایی و میهرەبانێتی مەمکەکانی. کاتێ گەردەنیم ماچم کرد، حەزم دەکرد بگریم.

7

ئای لەو شەوە خۆش و زێڕەوشانە! سەیرە! نەشئەی ئەو چەند ساتە کەمەی لەگەلّ ڤینۆس پێکەوەبووین، هێندە شیرین و خەوناوی بوون، هێندە بەپەلە و بەلەز تێپەڕین، کە تەناتەت جاربەجار دەکەومە گومانەوە؛ وام لێ دەکا بە خۆم بلّێم: «لەوانەیە بەشێکی زۆری ئەو شتانەی دیمن، ئەوانەی بیستمن، ئەوانەی تامم کردن، تەنیا زادەی خەیالّ و وەهمێکی پووچی خۆم بن و بەس!». خۆ هەموویشی، دوو هەفتەی بەسەردا تێ نەپەڕیوە. ڕووداوەکان، وەک ئەوەی دوێنی ڕوویان دابێ، لەپێش چاومن:

من ئەو ئێوارەیەی دەعوەتەکەی مالّی فیلیپ، بەبیرم دێ، سەبارەت بەوەی ماوەیەکی زۆربوو لە مالّ نەهاتبوومە دەرەوە و تێکەلّ بە خەلّک نەببووم، بەتایبەتیش لەم جۆرە دانیشتن و ئاهەنگانە دانەنشتبووم، لەناو سالّۆنەکەدا، هەستم بە جۆرە نامۆیی و دلّگوشرانێک دەکرد. لەسەرەتادا، لەوە دەچوو کە سیمۆنای دەزگیرانی فیلیپ، هەر زوو هەستی بەو حالّەتەی من کردبێ؛ لەناکاو، لەپشتەوەڕا، دەستەڕاستی خستە سەر شانم. کە ئاوڕم دایەوە، زەردەخەنەیەکی دلّدەرەوەی خوشکانەی بۆ کردم (بە دەستی چەپی پەرداخێک شەرابی بۆ ڕاگرتبووم) منیش کە پەرداخی شەڕابەکەم لێ وەرگرت، هەستم کرد دەیەوێ شتێک بچرپێنێتەوە گوێچکەم، وتی:

– هیوادارم کە دەعوەتەکەت بە دلّ بێ، دارا!

منیش، پێکەنیم، وتم:

– ئاخیرەکەی، هەر هێنامتانە دەرەوە!

لەو سەرو بەندەدا، دیتم: کچێک، کە سیمۆنا پێشتر پێی وتبووم خەلّکی مۆناکۆیە، لەتەنیشتمەوە، جگەرەیەکی حەشیشەی پێشکەش کردم، منیش لێم وەرگرت، وتم:

– سوپاس.

کچەکە ڕۆیی، سیمۆنا پێکەنی. پاشان دیتم کچێکی تر، لە ناوک بەرەو سەرەوەی ڕووت: سوخمەیەکی تەنک و تۆڕچنی ڕەشی لەبەر بوو «پوولەکەی وردیلانەی سەوز و سوور بەسەر سنگیەوە دەتروسکانەوە» لە ژوورەکەی تەنیشت سالّۆنەکەوە، بە شەتاو هاتە دەرەوە و ئێستێکی کرد. قەلّماسنگی نیگای یەکسەر کەوتە سەر من،

زەردەخەنەیەکی کرد و وەک چاوەڕوانی شتێ بکا، ڕووی کردە سیمۆنا، سیمۆناش ڕووی لە من کرد و دەستی بۆ لای کچە درێژ کرد:

– «ئان»، خەڵکی ئیسپانیایە!

دەستی تەوقەم بۆی درێژ کرد و بە سەر هێمای حورمەتگرتنم نیشاندا.

– پێخۆشحاڵم.

سیمۆنا درێژەی پێ دا:

– سێساڵ پێش ئێستا، لەگەڵ «ئان» لە زانکۆی بەرشەلۆنە پێکەوە قوتابی بووین.

منیش بە زەردەخەنەیەکەوە، بۆ ئەوەی بایەخ و مانایەک بدەمە ئەو قسانەی سیمۆنا، ڕووم کردە «ئان»:

– ئێستا لە پاریس دەژیت؟

– نەخێر، تاکو ئێستاش هەر لە بەرشەلۆنە.

ئەمەی وت و سەیرێکی سیمۆنای کرد، ئینجا بە زەردەخەنەیەکی کەیفخۆشانە و غەمزاوییەوە وتی:

– بەڵام دامناوە بێمە پاریس و لەمەودووا بەیەکجاری لێرە بژیم.

ئاگام لێ بوو لەو دەمەدا سیمۆنا، زۆر سرک، کشایەوە و بەجێمانی هێشت.

لەگەڵ «ئان» بێ ئەوەی هیچ قسەیە بکەین، ڕاوەستابووین. ئان سەری خۆی داگرتبوو، بێدەنگ، تەماشای بەرپێی خۆی دەکرد و لەسەر قومپانیی قاچی ڕاستی، پێی خۆی بەم لاو بەولادا دەسووڕاند. منیش تازە چەند مژێکم لە جگەرەی حەشیشەکەم دابوو.. چاوم بە پەنجەرەی ژوورەکە کەوت: کرابۆوە، هەر دەتگوت تابلۆیەکی زێڕەوشانی درەوشاوەیە؛ تاریکایی شەوی گرتبووە خۆی و چەند ئەستێرەیەک لەناو تاریکییەکەدا، لە دوورەوە دەتروسکانەوە. لە سووچێکی لاتەریکیشەوە، ئەستێرەیەکی لە هەموویان وردتر بە تەنیا دەبریسکایەوە.

ئەو پەنجەرەیە بەشێوەیەکی سیحراوی سەرنجی ڕاکێشام. دەتگوت یەکەمجارە لە ژیانمدا پەنجەرە دەبینم. بە پەرۆشییەوە مژێکی دیکەم لە جگەرەی حەشیشەکەم دا و چاوم دروویە ئەو جوانییە. یەکسەر بەرەو پەنجەرەکە چووم. کە ڕاوەستام، کەوتمە سەیرکردنی ئەستێرە لاتەریکە خنجیلانەکە، کە لە دوورەوە دەدرەوشایەوە. هەستم دەکرد ئەو ئەستێرەیە جریوە و ئاوازێکی هەتا بڵێی غەمگین و لە هەمان کاتدا دڵگیری لێوە دێ. ئاواز و دەنگی، ئەگەرچی لەوانەیە تەنیا وەهمێکی ئەفیوونیی پووچی خۆم بووبێ، بەڵام بەبیرم دێ، لە ئاوازێکی ڕاستەقینە زۆر بەهێزتر دەکەوتە بەر گوێچکەم و دڵی دەخستمە خۆشی و سەماوە.

نازانم داخوا چەند دەقیقە، چەند سەعات تێپەڕبوون و منیش هەر ڕاوەستا بووم و

تەماشای ئەو ئەستێرە دوورەدەستە خنجیلەیەم دەکرد. لەناکاو بە خۆمم وت: «با هەست بەوە نەکەن کە سەرخۆش بووبمە» ڕووم وەرگێڕایەوە ناو ساڵۆنەکە. دیتم: ساڵۆنەکە تەواو گۆڕابوو، جگە لەوەش زۆر ئەهوەن و خامۆش ببۆوە. لە دەستەچەپدا فیلیپ لەگەڵ کچ و کوڕێک دانیشتبوون، سەرگەرمی قسە بوون. بەتەنیشت ئەوانیشەوە، دوو کچ، وابزانم یەکێکیان ناوی (کلێر) بوو، ئەوی تریشیان ئەو کچە بوو کە حەشیشەکەی دابوومێ، لە تەنیشت یەکتر، ڕاوەستابوون، ئانشکیان بەسەر پیانۆی ناو ساڵۆنەکە دادابوو، جگەرەی حەشیشەیان دەکێشا و نەرم نەرم بەدەم قسەکردنەوە پێدەکەنین. لەناو ڕێڕەوەکەشدا «ئان» کەمێک مەلوول ڕاوەستابوو، نازانم چاوەڕێی چیی دەکرد. بە دەستە ڕاستەوەش: دوو پیاو «یەکێکیان قاتێکی سپی لەبەر بوو» لە نزیک من، لەسەر کورسی دانیشتبوون شەترەنجیان دەکرد.

من هەستم بە کەمێک هیلاکی دەکرد. پێڵووی چاوەکانم بەزەحمەتییەوە بەرز کردەوە، تەماشای ژوورەکەی دەستەڕاستی خۆمم کرد، دیتم: کچێک، کە دەتگوت فریشتەیەکی ناو خەونە ئەفیوونییەکانە، بەتەنیا، لەسەر کورسییەک دانیشتووە و تەماشام دەکا؛ وەک ئەوەی برایەکی چەند ساڵ ونبووی سەرگەردانی خۆی بینیبێتەوە، بە نیگایەکی گەشی پڕ لە پەرۆشی و خۆشەویستییەوە، گەرم، لێم دەڕوانێ. کاتێ منی بینی سەیری دەکەم، کەمێک شڵەژا، یەکسەر چاوی داگرت.

لەو ساتەدا بوو، لەو شەوەدا بوو کە من یەکەم جار ڤینۆسم ناسی.

من هەر لە یەکەم چاوپێکەوتنەوە، یەکسەر هەستم کرد شتێک لە قووڵایی ڕۆحمەوە لەرزی. وام بە خەیاڵدا دەهات کە من ئەم ئادگارە شیرین و پڕ لە میهرەبانییەی ئەوم، ئەم دووچاوە گەش و ئاشنا و پڕ پەرۆشییەم، چەندین ساڵ پێش ئێستا، لە شوێنێکی دیکەدا، یا لەوانەیە لە سەردەمی منداڵیمدا، یانیش هیچ دوور نییە لە خەونێکمدا دیبێ!

مات، بێدەنگ، بەڵام لەناوەوە شڵەژاو، تەماشای بەرپێی خۆم کرد و بیرم کردەوە. جورئەتی ئەوەم نەدەکرد جارێکی تر بتوانم سەرم هەڵبڕمەوە و تەماشای ڕۆحی سەرگەردانی خۆم بکەمەوە کە لەودیو چاوەکانی ئەودا دەدرەوشایەوە. هێندەی دەمکرد و دەمکرد نەمدەتوانی باوەڕ بەوە بهێنم کە «جوانییەکی ئەوتۆ»، «میهرەبانی و سۆزێکی ئەوتۆ» کە من تەنیا لە خەوندا یان لە ساتە وەهمیە ئەفیوونایەکاندا دەمدیت، ئەمڕۆ ئەوەتا لە بەردەمم ڕاوەستاوە و بانگم دەکا.

لەناو ئەو شەیدابوون و ئەوینە لەناکاوە، کە یەکسەڵەف سەرتاپای ڕۆحمی هێنابووە لەرزین، هەستم بە سوگواری و دڵتەنگیەک دەکرد. هەر بەپێوە، دەم و چاوم لەنێو دەستەکانی خۆمدا شاردەوە؛ حەزم دەکرد بگریم.

بەپێوە وەستابووم و دەم و چاوم لەنێو دەستەکانی خۆمدا... نازانم داخوا چەند

دەقیقە و سات، بە هەمان شێوە، بێ ئەوەی هیچ جووڵەیەک بکەم، مامەوە.

لەناکاو، دەستێک بە نەرمییەوە کەوتە سەرشانم. ڕاچڵەکام. سەرم بەرز کردەوە، دیتم: «ڤینۆس» بوو. جووتێ گوارەی درێژی شەش پاڵوویی وردیلانە بە گوێچکەیەوە دەتروسکانەوە. سەری بە لاواندنەوەیەکی پڕ لە سۆزەوە بە لای ڕاستا لار کردەوە:

– بۆچی دەگری!؟

ئاوازی نیانی دەنگی، یەکسەر ڕۆحمی بێدار کردەوە. بە ئاسوودەیی و پاکیی چاوەکانی خنامەوە، بەڵام لەناو شەپۆلی سۆز و خۆشەویستی خۆمدا نەمدەتوانی هیچ وەڵامێکی بدەمەوە. لەوە دەترسام هەر قسەیەک بکەم، ئەو بە هەناسەم وەک پەڵە هەورێک یا وەک دووکەڵێکی تەنک لەبەر چاوم ون ببێت و نەیبینمەوە. لە ئاکامدا، لەسەرەخۆ، بە زەردەخەنەیەکی شاگەشکەبییەوە، وەک ئەوەی لەگەڵ پەپوولەیەک بدوێم، پرسیم:

– تۆ خەڵکی کوێی؟

وتی: سانتیاگۆ.

وتم: ئامریکا؟

وتی: نەء، سانتیاگۆ دی کۆمپۆستێللا، لە ئیسپانیا.

خۆم لەبەر تروسکەی چاوەکانی پێ ڕانەدەگیرا؛ هەستم دەکرد ئەو جوانییە ئاسمانییە، ئەو میهرەبانییە بێ سنوورە، ئەگەرچی ئەوەتا ڕووبەڕوومە، بەڵام لەگەڵ ئەوەش لە منەوە یەکجار دوورە. حەزم دەکرد بە هەرچی جۆرە قسەیەک بێ، بیدوێنم، هەست بە بوونی ڕاستەقینەی بکەم، وتم:

– ئەی سیمۆنا چۆن دەناسی؟

وتی: سیمۆنام لێرە ناسی.

– لێرە!

– بەڵێ، ئەمشەو.

ئنجا پەنجەی بۆ لای مووبەقەکە درێژ کرد:

– ئان دەعوەتی ئێرەی کردووم.

– کەواتە بە سەفەر هاتوویتە پاریس!

وتی: بەڵێ، لەگەڵ دایک و باوکم.

تەماشای ئەو گوڵە مۆرەیم دەکرد کە بە شریتێکی تەنک لە تەوقی پرچی خۆی بەستبوو. گوتم:

–لەوانەیە خزمێک یا کەسێکتان لە پاریس هەبێ؟

–نەخێر. من تەنیا ئان دەناسم. ئان خەڵکی گوندەکەمان بوو، لە منداڵییەوە لە

قوتابخانە پێکەوە بووین. پاشان ئەو بۆ خوێندن چووە بەرشەلۆنە و سانتیاگۆی بەجێ هێشت. ئیدی لەیەکتری دابڕاین.

دەست بە پەرداخی شەڕابەوە، ئاماژەم بۆ مووبەقەکە کرد:

– ماوەیەک پێشتر قسەمان دەکرد، وابزانم دەیگوت کە دەیەوێ لەمەودووا لێرە لە پاریس بژی!

–بەڵێ. ئەو دەیەوێ نەگەڕێتەوە سانتیاگۆ، دەیەوێ لەمەودووا بێتە پاریس کاربکات و هەر لێرەش ژیانی خۆی پێکەوە بنێ.

من لەو دەمەدا تەماشای تاڵە قەیتانێکی باریکی سووری پێڵاوە پەمبەکەیم کرد، ئەو تاڵە قەیتانە باریکە سوورەی کە بەقەد حەڤدە ژنی جوان؛ جوان دەهاتە پێش چاوم. لەناکاو لێمی پرسی:

–تۆ قوتابییت؟

ڕاچڵەکام، وتم:

– نەخێر.

– ئەی؟

– کاردەکەم.

وتی: کاری چی؟

وتم: من نیگار کێشم. بە نیگارکێشان دەژیم.

دەم و دەست خنایەوە، بەخۆشییەوە لەسەر پەنجەکانی پێی، لەنجەیەکی پەپوولەیی کرد، خەریک بوو لە خۆشیان باڵ بگرێ، وتی:

– ئاه! تۆ نیگار کێشەکەی!؟

من بە سەرسامی و شاگەشکەییەوە، لار بىوومەوە و تەماشای پرچیم دەکرد کە دەتگوت تاڤگەیەکی ڕەشی چۆلەکاوییە و دادەڕژێ، تەماشای گەندەمووە جوانەکانی پەنا گوێچکەی چەپیم دەکرد. بە دڵخۆشییەوە بە خۆمم دەگوت:

– داخوا کەی بتوانم پۆرترێتێکی ئەو جوانییە خەونی و پاکە، ئەو میهرەبانییە ئاسمانییە بکێشم!

لەناکاو دیمەنێک کەوتەوە بیرم. لێم پرسی:

– سەیرە! من و تۆ ڕۆژێک لەسەر سنووری ئیسپانیا و ئیتاڵیا یەکتریمان نەدیوە!؟

پێکەنی، وتی:

– هەموو پیاوێک وەختێ دەیەوێ موجامەلەی کچێک بکات، پێی دەڵێ «ئەرێ من و تۆ پێشتر لە شوێنێک یەکتریمان نەدیوە!؟».

– با. تۆ، لەگەڵ ژنێکی بەتەمەن بووی. واپێدەچوو دایکت بێ.